

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek).
H1161-ut 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Felhívás az O. m. g. e. tagjaihoz.

Mindazon tagjainknak, a kik akár folyó évdíj vagy kamattal, akár a múlt évekről évdíj vagy kamattal hátralékban vannak, a múlt napokban felszólítást voltunk bátrak szétküldeni külön levélborítékban; kérjük a felszólításhoz csatolt postulatványon a hátralékos összeg beküldését, mert különben azon hátralékos évdíj vagy alapítványi kamattartozásokat, amelyek szeptember hó 10 éig egyesületünk pénztárához benem érkeznek, postai megbízás útján leszünk kénytelenek beszédni, a postai költség hozzáadásával.

Az orsz. m. gazd. egyesület
igazgatója.

Hétről-hétre.

A bécsi magvásár. — A világ termése. — Mezőgazdasági statisztika. — Katonák. — Münchener kiállítás.

Lezajlott a bécsi gabonavásár, ha ugyan zajlásnak lehet nevezni vergődését annak a néhány bécsi üzérből álló összejövételnek a melyet nemzetközi magvásárnak csufolnak. Hosszan nem akarunk a fiaskoval foglalkozni, a mely már néhány év óta kísérelve annak a bécsi intézménynek, a melynek tagjait Franciaország egyik volt földművelési minisztere rablóbandának nevezte.

Csodálatos egyértelműséggel foglalkozott a bécsi vásárral az egész magyar sajtó, még a „Pester Lloyd“ is. Természetes nem egészen abból a szempontból és megfigyelésekkel, a melyekkel mi már irtunk róla évről-évre.

Olvasóinkat felesleges emlékeztetni, hogy a bécsi magvásárnak még csak néhány év előtt is mily óriási befolyása volt árainkra.

Innét bocsájtott világgá az első termés-kimutatás. A világ termése légből kapott, kereskedők és ügynökök által célzatosan szolgáltatott s úgy összeállított adatokkal, hogy azoknak publikálása után rendszerint esett a buza ára,

nem ritkán 1 frttal. Számbavehető forgalom alig is volt a vásáron, az egész komédiának ez volt célja s bizony megérdemelte a francia itéletet.

Két év óta a magyar földművelési miniszterium igen élelmesen vágja utját a bécsiek manőverének, tavaly még kevesebb, de az idén már több eredménnyel. Közvetlen a vásár előtt teszi közzé az egész világ természetéről szóló kimutatásokat, még pedig hivatalos adatok alapján. S ma már elmondhatjuk, hogy eme hivatalos közlések folytán elvétett éle a bécsi nemzetközi magvásárnak s annak káros hatását nem érezzük s reméljük, hogy rövid 1—2 év alatt mai csekély jelentőségét is teljesen elveszti.

Ez lesz az első kézzelfogható eredménye a természetstatisztikának, minek mind pontosabb készítését nem lehet kormányunktól megtagadnunk.

Nem akarjuk azonban ezzal azt mondani, hogy meg vagyunk ezen a téren a mai állapottal elégedve.

Korántsem, mert még mindig hiányzik a tökéletes termés-statisztikának alapja, t. i. magának a termelésnek adatai.

A meddig nem tudjuk pontosan a bevetett területet, a vetőmag stb. szükségletet, az átlagterméseket, addig jó adatokat a kivétel lehetősége, a feleslegre sem nyerhetünk.

A földművelési miniszteriumot a termés-statisztika fontosságára, eklatans példában tanította meg a bécsi magvásár s reméljük, hogy az eredmény sarkalni fogja ezirányban a tovább működésre.

Ezeknek a termelési adatoknak a pontos egybeállítására is képezi egyik fő feladatát, az állatszámállással egyidejűleg tervbe vett részletes mezőgazdasági felvételeknek.

A miniszteriumnak erről a tervéről már sokszor emlékeztünk meg, de annyira fontos, annyira életbevágó a magyar mezőgazdaságra, hogy nem mulasztathatunk el egy alkalmat sem, hogy ne foglalkozzunk vele.

Hiszen ma nem tudjuk hány ló, hány szarvasmarha van Magyarországon; tökéletlenek kimutatásaink a vetések és termések mennyiségéről; fogalmunk sincs, hogy a magyar föld kicsi, közép, vagy nagy gazdaságokban kezeltek-e; nem tudjuk hogyan miveltetik, hisz fogalmunk sincsen a mivelési eszközök elterjedéséről; egyszóval hiányzik a legfőbb alap, a magyar mezőgazdaság tényleges állapotának ismerete, egy tervszerű, részleteiben is okadatoltan dolgozható földművelési politikához.

Ismernünk kell, hogy mink van, ismernünk kell gazdaságainkat, hogy a már-már válságossá levő helyzeteken segíteni tudjunk.

Mert bár végső megnyilatkozásaiban, eredményeiben látjuk is a magyar mezőgazdaság szomorú helyzetét, annak részletei, az egészet alkotó gépezet detailjei ismeretlenek levén, okadatolt politikát követni ebben az irányban majdnem lehetlenség.

De az ország mezőgazdasági statisztikai felvétele már előmunkálat alatt van.

Bele fog kerülni vagy 500,000 frtba, nagy összeg az első hallásra, de kicsiny ha kamatait, ha azt a hasznot vesszük szemügyre, a melyet jó keresztülvitele eredményezni fog.

Természetes első feltétel a jó keresztülvétel.

Hangsúlyoztuk ezt, mert a munka keresztülvitelében a mivelt gazdaközönségnek egyenként is része kell hogy legyen.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31, Váci-körút sarok.

M. kir. államvasutak gépgyárának „Szövetkezeti képviselősege“ mezőgazdasági gépekre.

Adriance Platt & Comp. newyorki gyáros „kizárólagos képviselősege“ arató- és kaszáló-gépek: e.

Ajánlunk:
Kitűnő vetőmagvakat.
Gépolajokat, kenőcsöket.
Kötél, zsák és ponyvák.
Permetező gépek és anyagok.
Műtrágyákat.
Építkezési anyagokat.
Állatorvosi gyógyszereket.

Ajánlja:
Jól berendezett
gabona bizományi osztályát
gazd. termények értékesítésére.
Tőzsdél kötések közvetítése.
Hízott marha és gypaju eladás.
Korpa, malátacsira, olajpogácsa, szárított moslék leg-
jutányosabb beszerzése.

Ajánlunk:
Kitűnő m. á. v. gőzcséplőgépeket.
Malmokhoz compound locomobileket.
Arató-, kéveköto- és kaszáló-gépeket
Mindennemű gazdasági gépeket
Takarmányosok berendezése.
Gazdasági mérnöki munkák közvetítése.

Mindennemű őszi- és tavaszi takarmánymagvak megvételre kerestetnek.

Mai számunk 20 oldalra terjed.

A fölvételek két részre oszthatók. Adatokra, a melyek politikai községenként iratnak össze.

Ilyenek a termő földterület nagysága, a sok helyen hibás kataszter kiigazításával, a föld örök- és bérlet-ára, a különböző miveleti növényekkel bevetett területek, azok átlagos termése, a vetőmag mennyiség stb.

Az adatok többi része az egyes gazdákra, illetve gazdaságokra vonatkozik.

Hangsúlyoznunk kell itt a különbséget a földbirtokos és a gazda között.

Mert nem birtokstatisztika, hanem a gazdaságok statisztikája vétetik fel, tekintet nélkül a földbirtokosra.

Felvételnek az adatok az ország legkisebb gazdaságáról ép úgy, mint a latifundiumokról.

Az egyéni kérdőívek a tényleg gazdálkodók által állítatnak majd ki az általuk kezelt gazdaságokról, tekintet nélkül, hogy a föld, a mit mivelnek, tulajdonuk, bérelt vagy más ezimen haszonélvezett-e, természetesen azonban e körülménynek is felemlítésével.

Igy belekerül azután a felvételekbe a 1/2 holdas kis paraszt parcella bérlő is.

Külön rovatban leendő feltüntetve a gazdaságok cselédségének száma, a használt főbb eszközök, ekék, szekerek, fogatok, darálók, szecska-vágók, gépek stb., az állatállomány, faj, ivar és kor szerint, a gyümölcsfák, méhkasok stb. száma úgy, hogy az óriási statisztikai anyagban rövid adatokban meg lesz fényképe az ország összes gazdaságainak. Ezeknek összeállításából azután megtud-

juk majd minő tagolatban gazdálkodnak Magyarországon, mennyi a törpe, mennyi a közép és a nagy gazdaság; mily nagy terület kezeltek bérben hazánkban; mily nagyok e bérletek; milyen instrukciójuk, állatállományuk az egyes kategóriák s a különböző vidékek szerint, egy szóval látni fogjuk Magyarország mezőgazdaságát.

E nagy munka tökéletes keresztülvitele azonban kellő szervezetet igényel, még talán nagyobb mint a népszámlálás.

A vezető és ellenőrző szerep mindenestre a közigazgatási közegeké és vármegyénként a megyei központból kell kiindulnia. Másodsorban felelősek érte a járási főszolgabírák, végső sorban pedig a községi illetve körjegyzők.

A végrehajtás azonban tengerenyi elfoglaltságuk mellett nem lehet az ő feladatuk.

Ez igen nagy részben magának a gazdaközönségnek a dolga.

Minden községi illetve körjegyzőségben kell akadni egy-két férfiúnak, a földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek, legrosszabb esetben a papok, tanítók köréből, a kik a felvételek eszközlését mintaz erre hivatott bizottságok elnökei magukra vállalják. Ezekbe a bizottságokba azután hivatalból kirendelendők a községi előjáróság tagjai is.

Az ilyen érdeklődő egyének felkutatásában, ajánlásában, a munkálatok ellenőrzésében, a munkálat fontosságának megismertetése és népszerűvé tételében, nagy feladat jut majd a vidéki gazdasági egyesületeknek.

A felvételek tekintettel arra, hogy időt vesznek igénybe, télen eszközöl-

hetők. Még pedig úgy, hogy a község gazdái házszám szerint idéztetnek a működő bizottság elé, a melynek minden egyes gazda bemondja a gazdaságára vonatkozó adatokat.

Az intelligensebb gazdák maguk tölthetik ki záros határidő alatt a kérdőíveket, nagyobb községekben több bizottság is működhetik, esetleg a bizottságok felváltva is dolgozhatnak.

Eddig a működés díjnélkül, tiszteletből történik.

A bizottságok írásbeli munkájának elvégzésére azonban fizetett egyénekre van szükség. És csak melegen kell üdvözlőnk Förster Lajos eszméjét, a ki katonai altisztek kirendelését véli e célra legalkalmasabbnak.

Egy pontos mezőgazdasági, állat, termény, és eszköz-statisztikából van a hadügyi kormányzatnak hadászati szempontból is annyi haszna, hogy ezt az áldozatot az ügy érdekében megteheti.

A magyar mezőgazdaságra fontosabb kezdeményezés talán nem történt még a kormány részéről, mint e statisztikának elkészítése s a millenáris kiállításra nagyobb és szebb művel nem állhat elő a földmivelési miniszterium, mintha ez óriási, de elsőjéttől utolsójáig fontos anyagot, kellően feldolgozva bocsájtja nyilvánosságra.

Ugy tudjuk, hogy a felvételekről egy külön törvényjavaslat fog még az őszön elkészülni.

Terjesztessék minél előbb a képviselőház elé, a hol reméljük nem fogják kicsinyes érdekek életbeléptetését akadályozni.

A gazdaközönség pedig foglalkozzék

T Á R C S A

Svájcz tejjgazdasági statisztikája.

Most, midőn hazai tejjgazdaságunk fejlődésnek indult, midőn az eddig annyira elhanyagolt gazdasági ág kezdi elfoglalni azon tért, mely őt nálunk is méltán megilleti, talán nem lesz érdektelen, ha jelen közleménnyel reá mutatunk azon óriási jövedelemre, melyet egy cly kisország mint Svájcz (mely Magyarországnak csak 1/7 része) a tejjgazdaságból évenként produkál. Ez uton fogunk valódi tudatára ébredni annak, mit dobtunk el eddig magunktól a tejjgazdaság mellőzésével s mily dus jövedelmi forrásra tesz szert gazdaközönségünk és államunk, ha komolyan hozzá lát annak kultiválásához.

Svájcznak mindezeideig még nincsen rendszeres hivatalos statisztikája; szakmánkat illetőleg csakis a szarvasmarha-állomány létszáma ismeretes hivatalos adatok alapján.

Néhány év óta némely kanton vezet ugyan részletes kimutatást, de minthogy ilyen nem mindegyik rendelkezik, országos pozitív alapon nyugvó statisztikáról szó sem lehet Dr. Krämer Zürichi és Anderegg berni tanárok azonban foglalkoztak azzal, hogy a tejjgazdaság állapotát ki tüntessék, e meglevő pozitív adatokból kiinduló kombináció szerint.

Minthogy Svájcznak — a minta tejjországnak — ide vonatkozó helyzete reánk nézve fölőtte érdekes, megbízhatóbb adatok híján ide igatotam Anderegg tanárnak az általa készített kombinatív-

statisztikájának azon érdekesebb részét, melyet 1893. január 23-án a Bern melletti Tiefenauban tartott felolvasásából magamnak feljegyeztettem.

Svájcz sajtodáit illetőleg hivatalos adatok csakis 11 kantonból vannak; ezek szerint:

Bern kantonban van	650	sajtoda
Zürichben	295	"
Luzernben	307	"
Freiburgban	229	"
Aargauban	112	"
Waatanban	175	"
Turgauban	131	"
St.-Gallenban	167	"
Zugban	56	"
Schaffhausenban	10	"
Tessinben	28	"
Összesen	2159	"

Egyéb adatok szerint Svájcz összes állandó sajtodáit (a havasi sennereiokat nem számítva) mintegy 2600-ra lehet tenni.

A havasi sajtodák száma is kitesz circa 2800-at s így a 2600 állandóval együtt az összes sajtodák létszáma lehet körülbelül 5400.

Az állandó sajtodák produktumairól hat kanton pozitív adatokkal rendelkezik ezek szerint produkálnak évenként:

	sajthban	vajban	összes értéket
a berniek	136 000 mm.	20 436 mm.	26 539 000 frankot
a zürichiek	34 650 "	11 927 "	5 725 260 "
a luzerniek	41 219 "	5 080 "	4 104 530 "
a freiburgiak	74 081 "	(?)	8 726 498 "
az aargaiak	15 028 "	2 182 "	1 575 650 "
a waatiak	39 060 "	6 700 "	3 951 600 "
Összesen	340 038 "	46 325 "	50 622 528 "

A havasi sajtodák működéséről hivatalosan csak az egyetlen Tessin canton számol be, hol

405 havasi sajtodában készitenek: kövér sajtot 2414 mm. félkövéret és soványat 3285 mm. vaját, 1396 mm. ordát 2249 mm. összesen 1 010 531 frk értékben.

A szarvasmarha állományra vonatkozólag az 1886 iki számlálás óta adatokat csakis a vámtáblázatokról lehet nyerni, melyek azonban nem nyujtanak tiszta képet, minthogy a belfogyasztást nem érintik.

Az egyes tehénfajták tejjprodukcziójára nézve az újabb kutatások azt mutatták ki, hogy a svájci

	borzderesek	tarkák
tejhozama átlag	8.5 liter	8.3 liter
a tejszárazanyag tartalma	11.80%	12.26%
tej zsirtartalma	3.01%	3.79%

Ha ez adatok alapján meg akarják tudni, hogy a tejhozam és annak minőségét is tekintetbe véve, melyik fajta értékesebb, mint tejelő állat, úgy ki kell számítani az érték számot, mely úgy történik, hogy a tejhozamot megszorozzuk a szárazanyaggal vagy a zártartalommal. E művelet a következő eredményt adja: szárazanyag értékszáma a borzdereseknél 100 3, a tarkáknál 101.7.

A zsirtartalom értékszáma a borzdereseknél 25.58, a tarkáknál 31.45. Tehát a tarka fajták tejjelésének értéke meghaladja a borzderesekéit szárazanyag tartalomban 1.4, zsirtartalomban pedig 5.87. értékszámmal.

I. A tejjprodukczió.

Az 1886-iki legutóbbi számlálás szerint Svájcz 663,102 tejelőtehénnel birt. Krämer tanár ezek évi tejhozamát 14,521,934 hl.-re becsüli,

előre a szép eszmével és ha a felvételekre kerül a dolog, karolja fel az ügyet, munkáljon közre szeretettel, ambícióval, hiszen minket érint első sorban ez a fontos ügy s munkánk a legszebb kötelességteljesítés lesz a magyar mezőgazdaság emelésére. B. K.

Védekezés a gümőkór ellen.

II.

A gümőkór ellenében már ez időszerint is fogatosítható intézkedések aránylag csak szűk határok között mozoghatnak. Céljuk kettős, u. m. egyfelől a betegség továbbterjedésének megakadályozása az állatok között, másfelől az ember egészségének megvédése a beteg állatok nyers terményeinek élvezetéből származható veszélyekkel szemben.

Az első cél csak úgy közelíthető meg, ha a gümőkórban szenvedő állatok minél előbb ártalmatlanokká tételnek környezetükre nézve. Erre feltétlenül a hatóság közbelépése szükséges, miután az állattulajdonosoktól, főleg ezek kevésbé mivel részétől, nem remélhető, hogy az ilyenkor megfelelő eljárásokat magoktól is fogatosítsák. E végből első sorban szükséges, hogy a földmívelésügyi m. k. miniszter törvényadta jogánál fogva a gümőkórt azon fertőző betegségek közé sorozza, melyek felmerülése alkalmából hatósági intézkedések fogatosítandók.

Magok ez intézkedések természetesen csak akkor fogatosíthatók, ha a hatóságok a megbetegedések felmerüléséről idejekorán értesülnek, vagyis ha az állattulajdonosok pontosan megfelelnek az állati betegségek bejelentését illetőleg reájuk háruló kötelezettségnek (1888. VII. t.-cz. 23. §.). Az eddigi tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy ily bejelentések pontosságára ez időszerint alig számíthatni, különösen nem az olyan betegséget illetőleg, mely kevésbé feltűnő tünetekben nyilvánkozik, úgy, hogy a tulajdonos alig ismerheti fel a bajt s azért egészen jóhiszeműleg is elmulaszthatja a bejelentést. Ez okból a gümőkór ellen való hivatalos eljárást nem is volna tanácsos egyedül a bejelentésektől tenni függővé, hanem a fertőző állatállományok kipuhatólását

más alapra kell fektetni. Nézetünk szerint erre a legalkalmasabb mód az volna, ha a vágóhidakon a vágóhídi husszemle alkalmával konstatált minden egyes esetét a gümőkórnak, az illető állat származásának tüzetes megjelölésével, az illetékes I. foku hatóságnak a vágóhídi biztos azonnal bejelentené. Ily módon a hatóságok mindig biztos tudomást nyernének arról, hogy mely állományokból kerültek ki gümőkórban szenvedő állatok, mely istállók tehát fertőzöttek és mint ilyenek különös ellenőrzést igénylők.

Az ilyen eljárás természetesen csak akkor vezethet eredményre, ha a vágóhídi husszemle oly egyénekre van bízva, kik a gümőkórt bármely alakjában biztossággal fel tudják ismerni, vagyis ha a vágóhídi biztosok intézménye a már jelzett értelemben szervezve van.

A husszemle ily értelmű szerveztsége esetén, mely tehát a most említett körülmény okából is felette kívánatos, a további eljárás nézetünk szerint az volna, hogy a felmerült gümőkórt esetéről vett értesítést az I. foku hatóság saját szakközegéhez tenné át azzal a meghagyással, hogy az illető állatállományt, melyből a beteg állat származott, vizsgálja meg egészségügyi állapotára nézve. Az ilyen vizsgálat alkalmával betegeknek vagy legalább valószínűséggel gümőkórosoknak felismert állatok — szarvasmarhák és sertések — a még egészségesektől elválnak különítendő. Az elkülönített beteg állatok, mint a melyek a betegséget terjeszthetik, nem jethetnek többé forgalomba s azért megfelelő módon lebelyegezve, a vágóhidon leendő értékesítésükre záros határidő volna hivatalból kitűzendő.

Felmerül itt a kérdés, vajjon nem volna-e célszerűbb a betegnek felismert állatokat azonnal kisajátítani és leöletni, úgy mint az jelenleg a ragadós tüdőlob irtása közben történik. Az ilyen eljárás kétségtelenül jobban és hamarabb vezetne célra, de nézetünk szerint ki nem vihető, mert a gümőkór igen nagy elterjedése folytán az összes beteg állatokért való kártalanítás óriási összegekbe kerülne, melyek fedezésére jelenleg semmi remény sincs. Épen ez okból meg kell elégednünk a fentebbi módozattal, melynek eredményessége nagyon előmozdítatnék azáltal, ha a tulajdonosok a kiűzött határidőn belül vágóhidra küldött, de ott a bántalom súlyossága miatt husuk élvezhetetlen volta miatt elkobzott állataikért méltá-

nyos kártérítést — kb. a husérték $\frac{3}{4}$ részéig — kapnának az államtól. Miután a gümőkór egészben véve csak ritkán szokott oly nagy foku lenni, hogy miatta az egész állat elkobzása válik szükségessé s a levágás határidejének kitűzése folytán az állatok különben is korábban kerülnek a vágóhidra, mint különben az ezimben évenként felmerülő költség a földmívelésügyi tárca költségvetésének különösebb megterhelése nélkül volna fedezhető.

A most vázolt eljárásnak mindenesetre meg volna az az eredménye, hogy a súlyos s azért legerősebben fertőző betegek ártalmatlanokká tételnek és pedig — a mi igen fontos — szigorubb elzárások vagy forgalmi megszorítások nélkül. A beteg állatoknak a fertőző állatállományokból való eltávolításán kívül mindenesetre kívánatos volna annak kimondása, hogy gümőkórban szenvedő állatok forgalombahozatala akár vásárokon, akár ezek mellőzésével — kivéve a vágóhidon leendő értékesítés végett való eladást — szigoruan tiltva van és hogy ehhez képest a tilalom megszegői a forgalomba hozott állatok elkobzásával büntetendők.

Végül még arra irányuló intézkedés is szükséges, hogy levágott állatok gümőkóros szervei, esetleg a közfogyasztástól elvont egész testeik, úgy a vágóhidakon, mint kényszerűsúlyosok alkalmával egyebütt is, alkalmas módon fertőző képességűktől megfosztassanak, mert az eddig még általában divó szokás, hogy a beteg, tehát igen sok ragályanyagot tartalmazó szerveket egyszerűen félredobják, nagy mértékben előmozdítja a ragály terjesztését.

Az eddig felsorolt és javasolt intézkedések kizárólagos célja a gümőkór továbbterjedését az állatok közt gátolni és a megbetegedési eseteknek számát lehetőleg gyéríteni. Ismételve hangsúlyozzuk, hogy azokat csak ideiglenes jellegűnek tekintjük, mert az erélyesebb és szélesebb körű védekezési és irtó eljárás csak akkor lesz részleteiben is megállapítható, ha a betegség elterjedésére vonatkozó statisztikai adatok több évről és elegendő számban rendelkezésünkre fogynak állni.

Nem kevésbé fontos és sürgős azonban a gondoskodás abban az irányban, hogy a gümőkóros állatok fertőző nyers terményei a közfogyasztástól elvonassanak s ezzel az emberek

Anderegg tanár számításai szerint 1882—1892-ig a tej átlagosan 11 frankjával értékesült s így az ország összes évi tejhozama 159.741,274 frankra értékelhető. Hogy e tejmenyiség mily tömeget képez, erről akkor szerzünk kellő fogalmat, ha megmondjuk, hogy az egy oly folyómedret képes volna szinig megtölteni, melynek kossza $6\frac{1}{2}$ kilométer, szélessége 20 méter s mélysége 2 m. lenne.

Ha ezen produkált tejmenyiségből 24%-ot számítunk közvetlen fogyasztásra, 58%-ot feldolgozásra (sajt, vaj és condensált tej alakjában) és 18%-ot a borjak takarmányozására, úgy a következő eredményt kapjuk:

Fogyasztásra felhasználtatik 3.500,000 hl. tej á 11 frc = 38.500,000 frk értékben, feldolgozásra felhasználtatik 8.521,934 hl. tej á 11 frc = 93.741,247 frc értékben, takarmányozásra felhasználtatik 2.500,000 hl. tej á 11 frc = 27.500,000 frc értékben, összesen 14.521,934 hl. á 11 frc = 159.741,247 frc értékben.

A feldolgozásra szánt mennyiség így oszlik meg: sajtot és vajat készítenek 7.021,934 hl. 77.246,274 frc értékű tejből, condensált tejet 1.500,000 hl. 16.500,000 frc értékű tejből, összesen 8.521,934 hl. 93.741,247 frc ért. tejből.

Hogy a feldolgozott tej különböző gyártási módok szerint miként értékesül, azt az alábbiak fogják kimutatni:

a) Sajtgyártás.

A Svájcban divó kemény sajtok gyártásánál 100 kl. (circa egy hl.) egész tejből 9 kl. friss sajt lesz, vagyis 12% erjedési veszteség levonása után 7-9 kl. érett sajt.

Általános usus szerint a sajtgyártásra szánt

tejmennyiségnek $\frac{2}{3}$ -ából készítenek csak kövér sajtot, $\frac{1}{3}$ -ából pedig soványat.

E szerint tehát évenként gyártanak: 370,758 mázsa kövér sajtot 51.036,408 frc értékben és 185,379 mázsa sovány és félkövet 18.537,900 frc értékben, összesen 556,137 mázsát 69.574,308 frc értékben.

Az átlagos export volt 1882—92 ig évenként 253,000 m. 39.368,000 frc. ért.

A belfogyasztás ugyanezen idő alatt évenként 303,037 m. 30.206,308 frc ért. (megjegyzendő, hogy a belfogyasztásban az olcsóbb sovány sajt jár a főszerepet.)

Ha ehhez hozzá vesszük a Franciaország-ból importált és Svájcban elfogyasztott lágy sajtot, mely az említett évtized alatt évenként 13,000 mm. tett ki 1.722,820 frc értékben, akkor az összes belfogyasztás 316,137 mm. tett ki 31.929,128 franc értékben s így egy svájci lakos (az 1880-iki népszámlálást véve alapul) évenként elfogyasztott 107 kl. sajtot, melynek értéke 10 frc 80 cm.

b) Vajgyártás.

Ha felveszünk, hogy a kövér sajt gyártásából eredő savó 100 literenként 0.75 kl. savó-vajat, a félkövet és sovány sajt készítésénél pedig a lefölözés által 100 literenként 3—3.30 kl. vajat, tehát átlagosan a sajtgyártás után még 100 lit. tejből 3.15 kl. vajat is kapunk, úgy az évi produkció savójában 26,812 métermázsa = 5.362,800 frc értékben, tejszínvajban 60,447 mm. = 14.507,280 frc ért., összesen 87,259 mm. = 19.869,680 frc értékben.

c) Iró, savó és hulladék.

Svájcban az ordakészítést nem üzik rendszeresen s legfeljebb hetenként kétszer készítik; ez okból kombinatív alapon a készült mennyiséget kiszámítani igen nehéz. Ha azonban fölteszszük, hogy 100 kl. savóból 25 kl. orda lesz s az összesen produkált savónak felét nyertjük ordakészítésre, úgy 75,000 mm. ordát nyerünk, kilóját 40 cmmel számítva 3.000,000 franc értékben.

Ha azonban, az ordakészítéstől eltekintve, a sajtgyártás után nyert savót hektoliterenként 1 frcjával értékeljük, úgy 5.752,235 hektoliter savó 5.752,235 frc ért., a vajgyártásból nyert ordá pedig 1.189,720 franc ért., az összes hulladék tehát 6.941,955 frc értékű.

Az évenként termelt iró és savó (6.941,955 hl.) egy oly mennyiséget tesz ki, mely megtöltene egy 20 méter széles, 2 mt. mély és három óra járásnyi hosszúságú folyót.

A sajtodák jövedelme tehát a következő eredményt mutatja:

Sajtban (kövér, félköv. és sov.)	69.574,308 frc
Vajban	19.869,680 „
Hulladékban (savó, iró)	6.941,955 „
Összesen	96.385,943 frc

Ha az összegből levonjuk a felhasznált 7.021,934 hclit. nyersértéket = 77.241,274 frcot kiadásra hl-kint 1 frcot = 7.021,934 „ a tiszta nyereség tesz = 12.122,735 „ ha pedig még a savó és iró értéket a 6,941,955 frcot is levonjuk, úgy a sajtodák tiszta nyereségére 5,180,780 frc marad.

az innen eredhető megfertőztetés veszélye elhárítható. Nagyszámu állatkisérletek, de embereken tett észleletek által is beigazolt tény, hogy gümőkórban szenvedő állatok teje és husa némely esetekben — korántsem mindig — a fertőzést közvetíti, vagyis hogy az ember vagy az állat ily nyers termények élvezete útján a gümőkórt megszerezheti. Az ily uton való megfertőztetés veszélye ellen a védekezés egyedül helyes módja csak az lehet, hogy ily nyerstermények, minden olyan esetben, midőn fertőzött s ezzel fertőző voltak iránt alapos gyanu forog fenn, a közfogyasztástól elvonassanak.

A hust illetőleg, ennek fertőző vagy ártalmatlan volta csakis a levágott állat összes szerveinek tüzetes és szakszerű megvizsgálása alapján lehetéges. Az ilyen vizsgálat megejtéséhez és ez alapon helyes ítélet alkotásához bizonyos fokú szakismeret feltétlenül szükséges. A gümőkór jelenlétének egyszerű konstataciója elegendő, mert korántsem minden egyes gümőkóros állat husa fertőző és mint ilyen, a közfogyasztástól elvonandó. Az esetek többségében a gümőkór egyes belső szervekre szorító helybeli megbetegedés, mely mellett a hust képező izomzat a közti szövetekkel együtt teljesen egészséges: az esetek másik, szerencsére kisebb, részében azonban a gümőkór az állati testben oly irányban fejlődik, hogy a fertőző gombák, a gümőkór bacillusai, az egész testben s így az izomzatban is szétterjednek, minek következtében ilyenkor a hus, baczillustartalma miatt, fertőző s így élvezete a betegséget előidézhetheti. Hogy a két lehetőség melyike forog fenn az adott esetben, arra a levágott állatban található bonczitani elváltozásokból, ezek fokából és még inkább szervek és testtájak szerinti elosztódásukból majdnem biztossággal lehet következtetni. Igen természetes, hogy ennek megítélésére különös ismeretek szükségesek s azért a huszszemlélt a jelzett irányban csakis oly egyének hajthatják végre haszonnal és sikerrel, kik a megfelelő szakképzettség fölött rendelkeznek. Ez tehát ismét egy igen nyomós ok arra nézve, hogy a huszszemlélt kizárólag speciális tanulmányok alapján e célra képesített egyénekre bizassék s hogy az egész intézmény a már jelzett módon újjászerveztessék.

Tekintettel arra, hogy gümőkóros állatok husának fertőző vagy ártalmatlan voltára vonat-

kozólag a nézetek a képesített vágóhídi biztosok közt is eltérők lehetnek, úgy a közegészségügy, mint az állattulajdonosok anyagi érdekei szempontjából szükségesek és irányban az eljárást az egész országban egyöntetűvé tenni oly rendelkezésekkel, melyek szabatosan megjelölnék azokat a konkrét eseteket, melyekben a gümőkóros állatok husa fertőzőnek tekintendő és mint ilyen, a közfogyasztástól elvonandó.

Epen a tulajdonosok érdekeinek lehető kiméltése szempontjából a gümőkóros állatok husának értékesítésére még azokban az esetekben is kellene módot nyújtani, midőn az a bonczitani lelet alapján fertőzőnek tekintendő. Ide vonatkozó kísérletek ugyanis kiderítették, hogy a gümőkór bacillusai 75—80 C. fokú hőmérsékben elpusztulnak; a husnak ily fokra való felmelegítése tehát megfosztja a hust netaláni fertőző képességétől. Ez okból igen méltányos és a szegényebb néposztály elemezése szempontjából egyenesen kívánatos is, hogy oly hus, melynek fertőzött volta iránt alapos gyanu forog ugyan fenn, mely azonban különben jó minőségű és nem undortgerjesztő, hatósági ellenőrzés mellett történt megfertőzése után közfogyasztásra legyen bocsátható. Ily módozat mellett az olyan hus, mely különben meg lett volna semmisítendő, bizonyos értéket képvisel, melylyel a tulajdonos kára, ill. az állam részéről adandó kártérítés csökken.

A mi végül a gümőkóros tehének tejét illeti, úgy tény az, hogy oly tehének teje, melyek tögye gümőkóros, a betegség ragályát nagy mennyiségben tartalmazza s hogy ez okból az fertőző; sőt több szerző kísérletei arra látszanak utalni, hogy még az egészséges tögyű gümőkóros tehének teje is fertőzhet egyes esetekben. Már e körülmény, de még sok más is, nagyon indokolja, hogy minden tehénistálló, melyekből a tej közfogyasztás céljából forgalomba kerül, állandó szakszerű felügyelet és ellenőrzés alatt álljon. E célból a hatósági állatorvosok utasítandók volnának arra, hogy az ilyen istállókat időszakonként megvizsgálják és a talált hiányok vagy ártalmas viszonyok megszüntetése iránt megfelelő javaslatokat tegyenek, az illetékes hatóságoknak pedig feladatukká volna teendő, hogy e javaslatok értelmében intézkedjenek.

A gümőkórt illetőleg kívánatos annak kimondása, hogy határozottan gümőkóros tehének

teje közfogyasztásra sem nyers, sem felforralt állapotban nem bocsátható, sem pedig vaj vagy turó készítésére fel nem használható; ellenben felforralt állapotban állatokkal megetethető; hogy a gümőkór gyanujában álló állatok teje úgy közfogyasztásra, mint esetleg állatok etetésére is csak felforralt után értékesíthető; hogy végül tehének, melyeken a gümőkór tünetei észlelhetők, továbbá az olyanok, melyek tögyében csomók tapinthatók, a közös istállóból eltávolítandók és hogy tejök ez időn túl levágatásukig csak az előbb jelzett módozatok mellett legyen értékesíthető.

Ezekben jeleztük főbb vonásaiban a védekezés módját egy állati betegséggel szemben, mely hazai állatállományunkat már most is igen nagy veszélylyel fenyegeti, sőt a közegészségügy szempontjából is nagy figyelmet érdemel. Végezetül még csak újból hangsúlyozzuk a cselekvés sür-gős voltát, mert a betegség évről-évre terjed az országban és ha most talán még egyszerűbb eszközökkel és aránylag kevés költséggel kiirtható, a czélszerűeknek látszó intézkedések foganatosításának elodázásával az ellene való küzdelem letté nehezzé és költségessé fog válni.

Dr. H. F.

A zombolyai kazal szalma nélkül.

Azt hittem e tárgyról többet írni nem lehet, hogy unalmassá ne váljak az író, pedig család-tam, mert még folyton olvasom a különféle kérdéseket, melyeket a lapok szerkesztősegeihez, másokhoz, de csekély magamhoz is intéznek. Így tehát bátran lépek a nyilvánosság elé, annál is inkább, mert a zombolyai kazal egyszerűsítéséről akarok ezuttal beszámolni és egyuttal reflektálni kívánok a május hóban Kovácsy Béla tollából megjelent «A legegyszerűbb zöldtakarmány eltartási mód» című cikkére, melyben a zombolyai kazallal szemben a tornai rendszer előnyeit méltatja.

A zombolyázás ellen sokan szalmaszegény vidékről, a szalma nagyobb mérvű igénybe vétele miatt panaszkodtak. Mert a földelés ellen itt-ott felhozott okok igazán nem bírnak jogosultsággal, különösen most már, midőn kísérletek megállapították, hogy elegendő megterhelés, hevesebben

Összes produkció:

	sajtdája termel	mm. sajt	mm. vaj	fr. értékben
6 canton	1767	340.038	46.325	50.622.528
a többi 16 cant.	833	147.593	24.130	27.930.150
2800 havasi	68.506	16.804	10.891.310	
az egész ország	5400	556.137	87.259	89.443.988

A sajt és vaj exportja 1882—92-ig emelkedett 229.851 mm-val 36,112.892 fr. értékben.

d) Condensált- és gyermektej.

Ezen iparcikk statisztikája nem a felhasznált tej mennyisége, hanem csakis az elkészült anyag után ítélt meg.

Készül évenként:

42.000.000 doboz condensált tej á 50 cm. =	21.000.000 fr.
5.000.000 » gyermektej á 1 fr. =	5.000.000 fr.
47.000.000 » condens. és gyermektej =	26.000.000 fr.

ebből kivitelre kerül az 1891-iki kimutatás szerint:

150.000 mm. condensált tej	14.855.904 fr. érték
13.950 » gyermektej	2.736.000 » »
	17.591.914 fr. érték

A belfogyasztás tehát 8,408.080 fr. érték.

A bruttó nyereség ezen iparcikknel 8,500 000 fr. Minthogy pedig e tételnel a netto hasznót bátran tehetjük a bruttó haszon 50%-ra, így a tiszta haszon 4.250.000 fr.

e) Növendékállatok takarmányozása.

E tétel kiszámítására is csak approximativ adatok állanak rendelkezésre, miért is leghelyesebb ha számításunkat a husnövedék adataira fektetjük; e számítás azonban nem lesz tökéletes, mert különösen a borjaknál ez adatok nem mindig megbízhatók.

Takarmányozásra fordítatik évenk. 2.500.000 hl. tej.

Átlagos számítás szerint 10 liter tej ad 1 kl. husnövedéket, melynek értéke kilonkint 1 fr. 20 cmra tehető, e szerint 2,500.000 hecll tej ad 250.000 mm. husnövedéket 30,000.000 fr. értékben. Ha ebből levonjuk a nyersanyag értékét ... 26,500.000 » »

marad bruttó haszon 3,500.000 fr. értékben.

a kezelési költségre hlkint

1 fr. c. leszámítva ... 250.000 » »

a tejtakarmányozás mutat

tehát tiszta hasznót ... 3,250.000 fr. értékben.

f) Nyers fogyasztás.

A lakosság táplálására Svájcban nyers állapotban évenként elfogyasztanak: 3.500.000 hecl. tejet litjét 16 cmmal számítva 56,000.000 fr. értékben; minthogy azonban a tej értéke en gros csak 11 cmra tehető, s csakis a részletes eladás útján kapható meg érte 16 cm. az ily uton mutatózó nyereség ki tesz 17,500.000 francot, melyből kezelési költségre hlkint 2 fr. c. leszámítva: 7.000.000 fr. c. tiszta haszon marad 10,500.000 franc.

A tejszükséglet mérlege tehát a következőleg áll:

	Összes bevétel fr.	Összes nyereség fr.	Költség fr.	Tiszta haszon a hulladékkal együtt fr.
Sajt és vajgyártásból	96.385.943	19.144.669	7.021.934	12.122.735
Condensált és gyermektej	26.000.000	8.500.000	4.250.000	4.250.000
Takarmányozás	30.000.000	3.500.000	250.000	3.250.000
Nyers fogyasztás	56.000.000	17.500.000	7.000.000	10.500.000
	208.385.943	48.644.669	18.521.934	30.122.735

II. Hus és növendékállat-produkció.

Svájcz szarvasmarhaállománya 1.212,591 db. = 421.231,591 frank értékben.

Behozatal (az 1890/1. évet véve alapul.)

Vágómarhában	48,695 darab	24.802,339 fr. értékben
Haszonmarha	45,057 »	13.037,353 » »
Összesen	93,752 darab	47.839,692 fr. értékben

Kivitel (szintén 1890/1-ben.)

Vágómarha	8,599 darab	3.367,708 frank értékben
Haszonmarha	49,013 »	9.185,921 » »

Összesen 57,612 darab 12.553,629 frank értékben

Beviteli többlet vágómarhában 40,096 db 21.434,631 fr.

Kiviteli többlet haszonmarhában 3,956 » 3.951.432 »

Összes beviteli többlet 36,140 db 25.386,063 fr.

Husfogyasztás.

Többszöri számítás, igazolása szerint Svájcban minden lakója átlag 35 kilo hust fogyaszt el évenként, ide nem számítva a halak és szárnyasok elfogyasztott husát.

E szerint az összes évi husfogyasztás 770,500 mm. kilóját 1:30 francjával véve = 99.165,000 franc.

A levágsra szánt állatok évi importja:

Vágó szarvas-	mm.	mm.	
marha	48.695 db a 3	=	146,085 = 24.802,339 frank
Vágó serle	84,057 » » 1	=	84,057 = 10.086,671 »
Vágó birka	100,000 » » 0,25	=	25,000 = 930.000 »
Összesen	222,742 db	=	255,142 = 35.819,010 frank

Ez összegot összevetve a szükséglettel, fedezendő még a belföld állományokból 515,358 mm. = 63.345,990 fr. ért. Ehhez hozzáadva a tul-

kivitel ... 10,804 » = 440,537 » »
akkor a husfogyasztás lesz 536,162 mm. = 63.786,527 fr. ért.
Az exportált növendék és haszonmarhák értéke 12.553,629 frank.

erjedő takarmányokra (bükköny, luczerna) 40—50 cm., csalamádéra 30 cm. földréteg, ha t. i. zölden kazaloztattak. Midőn néhány év előtt a legelső ismertetést közöltem e takarmány konzerválási módjáról, megírtam, hogy az első ilyenemű kazalt csalamádéból raktam szalmaperem nélkül.

Szalmát csak később alkalmaztunk, vagyis a rákövetkező évben, a midőn értesültünk arról, hogy *Gotthard Sándor*, sok takarmánya romolván meg a gépsajtókban, szalmát rakatott a takarmány körül, hogy ez romoljon a takarmány helyett.

Első ízben rakott csalamádém igen üde volt és esős időben is hordtam, természetesen nehezen melegedett, a következő évben pedig gyorsan melegedett fel. Ezt én annak tulajdonítottam, hogy szalmában volt eltéve és a szalmát azért pártoltam annyira, mert annak izoláló tulajdonságában bízom. Miután pedig szalmában hál' Istennek bővelkedem, nem volt kedvem kísérletet tenni a nélkül, félve a romlástól, különösen bükköny és luczernánál, mert csalamádénál látam, hogy nincs romlás.

A zsombolyai kazalnál meglehetősen szalmamennyiségre volt szükség, ámbar én a szalmát sohasem sajnáltam, mert mint almot mindig fel tudtam használni, hanem sajnáltam a munkát, melylyel a kazalozást drágítottam. *Kovácsy* főntebb idézett cikke után május hóban egy luczernakazalt készítettem, melynél a szalmát mellőztem. Megtartottam azonban a kazal régi méreteit és befejezés után leföldeltem mintegy 45 cm. földréteggel. A kazalt, kevés felesleges takarmányom lévén, az idén csak 13 méter hosszú, 4 méter sz. és 4 méter magasra rakattam, de minden oszlop és deszka segítségével egészen úgy, mint a zsombolyai kazalt szoktuk rakni, csak hogy szalma nélkül.

Június 29-én egy vas megyei uradalmi tisztviselő látogatóm volt, kinek kedvéért kivágattam egy fél méternyi darabot ezen kazalból és akkor többek jelenlétében konstátáltuk a takarmány teljesen sikerült voltát. Külső szélein 8—10 cm. száraz, utána 8—10 cm. romlott, de azután annál gyönyörűbb volt a többi beljebb. A takarmány még akkor is oly meleg volt, hogy puszta kézzel nem lehetett belenyulni.

A romlás annál kisebb, minél tökéletesebb a

Az összes igásmarhák évi munkaerejét Krámer tanár 32.803,200 frankra becsüli.

A marhaállomány mérlege:

Belföldi vágóhidakra kerül	63.786,527	frank érték
Nöyendék és haszonmarha export	12.553,629	" "
Munkaerő veszteség	32.803,200	" "
Összesen	109.143,356	frank érték

Főgyenleg.

A tejgazdaság összes hozama	208.385,943	bruttó jövedelme	48.644,669
A marhatenyésztés	109.143,356	" "	25.972,370
A marhatenyésztés és tejgazdaság	317.529,299*	" "	74.617,039
A szarvasmarhaállomány értéke, a fentebbi kiszámítás alapján			421.231,591 frank
A birtokok jövedelmezősége, melyeken a fenti állomány tartatik			450.000,000 "
Tehát az állattenyésztésben és tejgazdaságban elhelyezett tőke			871.231,591 frank

Ez összeget ha elosztjuk e gazdasági ág bruttó jövedelmével, úgy azon eredményre jutunk, hogy az állattenyésztés és tejgazdaság Svájcban a befektetett tőkének 11,67% bruttó jövedelmet hoz.

Nagy Vincze.

* Dr. Krámer tanár az összeget 308 millióra teszi, így tehát az ő számítása is meglehetősen egyezik az Andereggével, kinek munkájába ugyis csuszott be 2—3 millió többlet eredményező számítási hiba, mit azonban a végeredmény változatlanágáért készakarva nem javítottam ki.

földelés, ha t. i. e. kazalon keresztbe fektetett deszkák volnának, úgy hogy, a kazal széle is tökéletesen nyomtatnék, az esetben alig volna romlás. Csak hogy az ilyen berendezés már drágitaná az eltevést és én szándékosan végeztem primitív segédeszközökkel a földelést, hogy egyszerű és különösen olcsó legyen a kazal. Hogy a föld jól megálljon a széleken, szárazokat vagy más értéktelen anyagot használjunk és az eredmény nem fog elmaradni.

Ezen siker döntött, mert én többé szalmába nem teszek el takarmányt. Egyszerűen tetszés szerinti hosszúságban, 5—6 méter szélesre és 4 méter magasra rakom. Széleit a rákő-béresek által tapostatom, ha éjjelen át vagy 1/2 napig ülepszik, rádobatok heves erjedésű takarmányra 45—50 centiméter, csalamádéra 30 centiméter földréteget. A kazalt pedig ülepedés után körülnyírom kaszával, hogy a kiálló lazább részeket, melyek úgy is elromlanának, eltávolítsam és értékesítem.

Ezen oly egyszerű és olcsó eljárás mellett bizonyít az is, hogy mások már a múlt évben is így jártak el, miről később már a Közleiekből meggyőződtem, olvasva abban *Stern* közleményét.

Ma tehát a legegyszerűbb, legjobb és legolcsóbb eljárás e módon kazalozni a zöldtakarmányt.

S most ezek után lássuk miben áll a tornai rendszernek az előnye, úgy a hogy *Kovácsy* ismertetéséből tudjuk.

Szükséges a tornai rendszerhez először is 8 db 8—9 méteres oszlop és padló (*Kovácsy* ugyan deszkát mond, de a mellé taposni nem lehet, mert elhajlik). Ezen oszlopok szállítása és a deszkák, illetve pallók folytonos tolása nem csekély munkát adnak, mert az oszlopokat, hogy kellő ellenállást fejtsenek ki, mélyen kell leásni és a földet lefurfokozni is kell, mert különben elhajlanak. A beszerzés pedig mindenesetre pénzbe kerül.

Nagy előnyt lát *Kovácsy* a tornai rendszerrel abban, hogy miután a kazalra csak nedves szalma rakatik, a következő kaszálásnál a szalma egyszerűen ledobatik és a kazal újra felépíttetik. Ugyanezt — mint írja — egy nyáron akár 10-szer is lehet ismételni. Továbbá, hogy a szalma alatt nem több mint 10 cm. a romlott.

A romlás csekélységében kételkedem még akkor is, ha csalamádé volt a kazalban. De ha bükköny vagy luczerna volt a bekazalozott jószág, úgy nagyon rossz szemmértéke volt annak, a ki megnézte, mert préseles nélkül fönn bizonyosan 40—50 cm., oldalt pedig 30 cm. volt a romlott, sőt tisztán emlékszem, hogy valamely szaklapban olvastam is 40 cm. romlásról. A sokszor való felrakás éppen nem vihethető keresztül, mert ha első ízben felrakom a kazalt 6—8 méterre, le fog ülepedni 2—3 méterre. Másodszor, ha felbontom, már 2—3 méternél kell a rakást kezdeni és már nem rakhatok többet 5 méternél mert akkor még a 8 méternél is magasabb lenne, de hát legyen a második felrakás ismét 6 méter. Ezután már az ülepedés 4—6 méter magas lesz a kazal. Most jönne még csak a harmadik felbontás — erre — hacsak tornyot nem akarok építeni, tehetek maximum 3—4 métert, igen ám, de hol marad az önsúly?

Igy hát nem 10 szer, de még 3-szor sem lehet felujítani, mert akkor a kazal közepén fog egy penészes réteg maradni, miután felteszem, hogy az ujitásnál a teljesen romlott felre dobatik.

Előnyére a tornai rendszernek felemliti még *Kovácsy*, hogy a takarmány kaszálás után azonnal és esőben is hordható. Midőn e sorokat írom, már 36 órája esik és éppen most rakatom a második csalamádékazalt, mert a majori erőf igy értékesítem a legjobban és arról, hogy frissen kaszált jószágot zsombolyázzunk, ha teljes sikert akarunk elérni, már unós-unottig irtam én is, de mások is.

Hanem igenis előnye a zsombolyainak a tornai fölött, hogy míg ez utóbbiban *csakis* teljesen friss állapotban lehet kazalozni, addig a zsombolyaiba még akkor is hordhatok, ha valamely jószágot szárazon akartam eltenni, de 1—2

nap mulva jön rá az eső, akkor behordom fonynyadtan és megmentem a takarmányt, csak vigyáznom kell, hogy jobban és gyorsabban préseljem.

Ezen előnyöket *Kovácsy* említi, de a „Mezőgazdasági Szemle” júliusi számában *Gotthard* a tornai rendszer előnyére csak annyit hoz fel, hogy aránylag nagy tömeg mellett csekély felület érintkezik a levegővel, megjegyzi azonban, hogy ő sem kísérletet nem tett, de nem is látott tornai rendszerű kazalt, én hiszem is, hogy nem fog oly praktikus ember, mint *Gotthard* ilyen kétes kísérletbe bocsátkozni, de lássuk, hogy állunk a felülettel.

Egy 8 méter méretű tornai kazal külső felülete a felépítés befejezésekor 256 □² mellett 512 ×³ takarmánnyal, esik tehát 1 □²-re 2 ×³;

20 méter hosszú, 5 méter széles és 4 méter magas zsombolyainál a felület 200 □² mellett 400 ×³ takarmány, esik 1 □² ×³ takarmány.

Az ülepedést egyenlőnek vettem fel, mert a zsombolyainál a takarmánytömeget pótolja a föld sulya. A tornai rendszernek egyetlen előnyét abban látom, hogy rávezetett többeket arra, kiknek szalmájuk nem volt, hogy szalma nélkül zsombolyázzanak, miért is a rendszer ismertetéseért köszönetet kell *Kovácsynak* mondanom. Hátránya azonban annyi van, hogy én még kísérletet sem teszek vele, de nem is ajánlom senkinek kísérletezésre, különösen ezután, hogy a zsombolyázás főhátránya elmaradt, a szalmázás.

Hiszen már az milyen előny a zsombolyainál, hogy eltehetek frissen kaszáltat vagy fonynyadtat a legkisebb mennyiségben is, míg tornaiba legalább 250 kbm-t kell eltennem. A földelés olcsóságát és praktikus módját oly szakavatott tollak bizonyították, hogy feleslegesnek tartom ismétlésekbe bocsátkozni, de nem állhatom meg, hogy bámulatomnak ne adjak kifejezést *Benkő M.* igazgató erdélyi napszámosai fellett, kiket *Kovácsy* felemlített, hogy vonakodnak zsombolyai kazalra földet dobni és béreseket kellett alkalmazni.

Igazán csodálatos, hogy milyenek a munkások helyenként, vonakodnak 2—3 méterre földet feladni, de adják 8 méter magasra a roppant nehéz, zöld, nyers takarmányt! Én meg azt hiszem, hogy a legtöbb helyről még a béres is megszöknék, ha 8 méterre kellene többször zöld jószágot kazalba rakni.

Végül még megemlítem, hogy hallottam gazdákrol, kik azért nem akarnak zsombolyázni, mert meg vannak a vermeik. Ez pedig kérem nem akadály, mert a zöldség berakható a verembe, de úgy, hogy széleitől 20—30 cm.-re elmaradjunk és építsék a kazalt föld felé 2—3 méternyire.

Ez esetben olcsó és könnyű lesz úgy a rakás, mint a földelés is, mert nem kell magasra adni. Ha a kazal leülepedett, úgy teteje igen közel lesz a verem nyílásához és könnyen berakható. Az üresen maradt köz felülről szalmával vagy bármi mással is, hogy az eső a verembe ne folyhasson, betömendő. Ily módon a verem is fel van használva és olcsón is kazalozott.

Gyulamajor, 1893. aug. 7.

Sierbán János.

A „Szent-imrei m. k. földmivesiskola.”

(Herényi *Gotthard* Sándornak mint kiküldött miniszteri biztosnak a földmiveltésügyi miniszterhez az iskola záró vizsgájáról intézett jelentéséből.)

Az intézet külső gazdasága igen tanulságos képet nyújt a hallgatóknak, a jól sikerült *alagsövezési munkálatok* által. Oly terület, a hol meg pár év előtt a posványtól járt nem lehetett, oda van adva a kulturának és jó rét, sőt kitűnő takarmányrépa-termés diszeleg a posvány helyen. Igen kívánatos, hogy az alagsövezési munkálatok lassan tovább fejlesztesse, nemcsak a gazdaság jövedelmezőbbé tétele miatt, hanem azért is, hogy a munkálatok menete és főképen

az alagsövezés haszna a tanulók előtt folyton demonstráltassék.

A *tőzegkultúra* a mult év óta igen örvedetes fellendülést nyert a gazdaságban. A gazdaság tőzegtelepe igen tetemes, minden esetre akkora, hogy sok évtizeden át bírja fedezni a gazdaság szükségletét. Az intézeti igazgató ur nagyon jól kitudta választani a tőzegtelepen azon helyet, hol a kiemelés megkezdendő. Az idei tavasz óta 600 köbméter tőzeget termelt a gazdaság, mely nagyrészt már almózási célra fel van használva. — A telep több mint 3 m. vastag tőzegmoharéteggel bír, azonban homokkal van kisebb nagyobb mérvben beszöve. A kiemelés nem könnyű, mert bő-éges talajvízzel kell küzdeni.

A kiemelt 600 m³ tőzeg helyén kényelmes és folyton nagy mennyiségű friss vízzel felújuló *uzoda áll*, mely a tantestületnek és tanulóknak nagy hygienikus előnyére van-e víztelen pusztán és valóságos jótétemény.

Az összes istálló, kivéve a sertésólat, mind tőzeggel vannak almózva, mégpedig úgy, hogy a baromállatok pereme a járda felől tőzegtéglával van kirakva, az állás maga pedig zuzott tőzegalmózzal, a tőzegalmózás fölé mérsekelt szalmalalmon teritettek. Az istállók *teljesen szagtalanok*, a lécsatornába soha egy csepp lé sem folyik, az istállók padlózata tökéletesen száraz. Mint érdekes jelenséget meg kell jegyezni, hogy a tőzegalom még a juhakolban is alkalmazást nyer a nélkül, hogy a gyapju a tőzegalom pora által beszennyeztetnék.

A tőzegalommal való bánás megismerése az ifjak által roppant horderejű és részéről nem ajánlhatom eléggé ennek fejlesztését.

Sürgösen kívánatos volna a tőzegtelep közelében egy nagyobb méretű *tőzegtéglaszáritósza* felállítás. Sőt miután a gazdaság e téren minden költséget bőven visszatérít, igen kívánatos volna egy tőzegkiemelő-gép beszerzése is.

Korunk előítéletességét egyes trágyanemekkel szemben magukban a tanítványok lehe ne a legjobban legyőzni. Ámbár már tavaly hangsúlyoztam, még mindig nincs megoldva, a költségekre szükséges összeg hiánya miatt, az árnyékszék átalakítása *tőzegárnyékszék*ké. Részéről az adott viszonyok közt a tőzegpöcögödör rendszert tartanám sürgösen behozandónak, a mely olcsó és ily bő tőzegforrás mellett legcélszerűbb.

Ha a gazdaságban megnézzük a tőzegkomposztban nevezett 3—4 m. magas seprücszirkót, a hatalmas 4—5 m. magas napraforgókat, úgy be kell látni, miszerint a tőzegkultúrára szánt bármily okszerű befektetés egy-két év alatt kifizeti magát e hálás talajon. De ismétlen a főhaszon az a kincs lesz, melyet oly növényekben nyerünk, kik e modern és oly fontos mezőgazdasági termelési ágat megismerik s kilepven az életbe annak tudását az előítéletektől levették, hazánk mezőgazdasági termelésébe velük viszik.

A gazdaság állattenyésztésében ma már helyes uton halad.

Nagy örömmel láttam tavalyi nézetemnek keresztülvitelét. — A tehénlétszám 23 darabbal lepadt, mi által a meglevő állomány teljesen arányba hozott a földbirtok terjedelmével, mi az állatok jól tartottságán szembeötlően látható. Az apaállatok is teljesen megfelelők.

Nagyot haladott az iskola sertésenyésztése. Az öszre már mintegy 60 db tenyészmalacot ad a nagy közönségnek ezen kiválóan szép Yorkshire istálló, melyből 20 darab már most elő van jegyezve.

Tekintettel azon óriási méretű *Yorkshire* sertésekre, melyeket az idén Münchenben a nagy német vándorkiállításán volt alkalmam látni, melyek minden képzeletű igénynek megfeleltek, czélszerűnek vélném e magas vérű sertéspapieriat most már a legelőkétesebb kannal gazdagítani, mert ez a tenyészet egy könnyen hozzáférhető forrást fogja képezni a jövőben hazánk angol sertésenyésztésének.

A *rackajuhok* az ottani viszonyoknak jól megfelelnek. Egy anya a könyvek tanúsága sze-

rint 5 frt 40 krt jövedelmez sajátban, 3 frt 60 krt báránya által és 1 frt 27 krt gyapjában évenként, tehát az évi összeg 10 frt 27 kr.

Az intézet birtokában levő igás- és kocsi-lovak kifogástalanok.

A baromfienyésztés terén szintén nagy haladás történt tavaly óta. Ugyanis a baromfiólakban történő tenyésztés átfeltesztetett az új és oly tökéletesnek bizonyult szabadban való tenyésztésre, székére épített és hordozható baromfiólak által. Az intézet gazdasága 14 zabfelével tett kísérleteket, melyről a részletes adatok még hiányzanak, de közzé fognak tétetni.

Ezekben ismertetvén a gazdaság egy éves és elmondhatom rohamos fejlődését, a vizsgáról kell megemlékezniem.

Ha tekintetbe vesszük, hogy aránylag csekély előképzettségű ifjakat vesz fel a földmivesszékola, kik az első évben a folytonos gyakorlati képzés, mondjuk *gazdasági cselédmunka* betöltése mellett csak naponként 1 órán át vannak elméletileg oktattva, ha tekintetbe vesszük, hogy az első évek olvasás, írás, számolás, nyelvtan, helyesírás, földrajz és földmivélés elméletével e mellett ezen tudományágak mellékágaival, alkotmánytan stb. stb.-vel kénytelenek megküzdeni, csodálunk kell az ifjak biztos és szabatos feleleteit. A mellett, hogy a folytonos gyakorlat folytán a mezőgazdaság miveleteit ismerik és a kérdésekre szabatos választ képesek adni; a mellett, hogy az egyes gazdasági gépek alkalmazás módja, haszna stb. felől egymást kikérdeznék, e kérdésekre ugyiszólván kivétel nélkül felelni tudnak.

Az intézet virágzó állapota jogosít fel azon óhaj kifejezésére, miszerint az iskolát valamivel szélesebb alapokra kellene fektetni.

Eredetileg alapítványi hely volt 31, majd lepadt 28-ra, az idén már nincs több mint 7.

Fizető tanulókkal együtt a tanulók létszáma a f. évben 34.

Ha az iskolákban még néhány pad alkalmaztatnák s kellő hálólhelyiségről lenne gondoskodva, úgy a tanulók számát elenyésző kevés költséggel lehetne emelni 50, sőt 60-ig is.

Ugy vélem, a magas földmivélési kormány alig helyezhetné el jobban a czélra rendelkezésre álló pénzt, mint ha tehetséges és kitünő előmenetelű ifjak részére legalább 10 ösztöndíjas helyet biztosítana a költségek fedezése mellett. Mert hazánkban a mezőgazdasággal foglalkozó alsóbb és legfelsőbb alkalmazottak közt sehol sincs akkora hiány, mint a kis-közép és közép-birtokokon legcélszerűbben alkalmazható számadó és felügyelő majorgazdáknak, melyek a földbirtokosnak és gazdatiszti karnak mindenkor jobb kezét képezik.

Lesz mezőgazdasági statisztikánk!

Gazdakörökben régóta hangoztatott óhajnak akar földmivélési miniszterünk eleget tenni, midőn az országos statisztikai hivatal igénybevitelével egy pontos mezőgazdasági statisztika előmunkálatait kezdte meg.

A felvétel óriási munka, mely nagy és lelkiismeretes dolgozó apparatust igényel. Az országos statisztikai hivatal már egybeállította azon kérdőíveket, melyek alapján az ország vidékein kísérleti felvételeket fog eszközölni, hogy meggyőződjék mennyiben válnak be e minták a gyakorlatban.

Az első kísérlet e hó 25-én, a pestmegyei Vörösvár községben tartatott, hol az országos statisztikai hivatal egy bizottsága a közigazgatás közegei jelenlétében, megkísérelte gyakorlatilag keresztül vinni az adatgyűjtést. Ennek folyamán a bizottság sok új tapasztalatot gyűjtött és meggyőződött, hogy eddig felállított elvei helyesek s a nagy munka kivihető lesz az országban, ha a *gazdaközönség ezen első sorban érdekeit szolgáló ügy fontosságát kellőképp méltányolja, s keresztülvitelét elősegíti*. Különösen sokat tehetnek a vidék intelligenciájának képviselői mint: földbirtokosok, bérlők és honorációsok, kik az által, hogy a népet felvilágosítják, a munka sikeréhez hathatósan működhetnek közre. Hogy valóban

elérjék a czél, az első sorban a gazdától függ, mert hibásan bementett adatok alapján elkészített számhalmazokkal, csak hiába való költséget okozunk az országnak. Már pedig a nép, ha kellőképp nem leend felvilágosítva oly férfiak által, kiknek szavában bizik, valami új adóteherből való félelemben igyekezni fog a valót leplezni. Kevesebbet mond be félelmében, sőt eltitkolja azt, a mi je van, attól tartván, hogy valami új terhet sóznak ismét a nyakába. Még mielőtt a tényleges munka — az összeírás — meg fog indulni, a közigazgatási közegeknek fel kell világosítani a község elöljáróit a tervbe vett statisztikai felvétel céljáról, hogy ezek viszont a községekben terjeszszék a gazdák közt mily értelme van az összeírásnak.

De nem csak azon kell lenni, hogy a nép értse meg a hatóságok intenczióit, hanem az uri, a birtokos-osztálynak kell főképpen meggyőződve lenni egy pontos mezőgazdasági statisztika égető szükségéről és tudni, hogy ezen statisztika lesz hivatva megadni nekünk az annyira nélkülözött birtokstatisztikát magába foglalván minden birtokost és gazdalkodót.

Egy helyesen keresztül vitt mezőgazdasági statisztika fogja alapját képezni földmivélésügyi politikánknak.

Ezenfelül egy igen szükséges új intézmény szervezésére teremti meg az összeírás az alapot s ezen intézmény: a *köteles állatbiztosítás*, lévén az adatgyűjtés tervezetében különös súly fektetve az állatok összeírására. Minden egyes gazdalkodó egyén köteles t. i. benondani birtoka területén kívül élő és holt leltárát. Ezen, az egyéni kérdőívet kitöltő adatok összegezése által, az ország állatállományát, fajta, ivar és kor szerint fogjuk birni, melynek alapján az általános szervezendő biztosítás előmunkálatai megkezdhetők.

A bizottság az általa eszközözendő próba felvételeknél főleg két irányban terjeszti ki figyelmét. Első sorban a kérdő íveket próbálja ki, belevonván a tanácskozásba a község legértelmesebb gazdáit. Megtudja ezen uton mennyi időt vesz igénybe ezen munka gazdaságonként és községenként s ebből következtetve, mily apparatus és összeg kellene ezen munkának az egész országban való keresztül vitelére. A második irány, melyben a bizottság kutat az, vajjon mire, mily közegekre volna bizható ezen fontos munka keresztül vitele. Ennél a kérdésnél akadunk a legnagyobb nehézségre, mert hiába keresünk a már meglevő közegek között, nem találjuk meg azon egyének seregét, kikre az összeírás óriási munkáját bizni lehetne. Ha a sereget nem is, de feltaláljuk a vezetőket és pedig a községi jegyzőkben. A vezetést és felelősséget okvetlenül rájuk kellene hárítani a törvénynek, mert a jegyző kezén vannak nemcsak a község összes okmányai, de ő ismeri legjobban a gazdák és község viszonyait. A jegyzőket kell felelőssé tenni a munkának helyes irányban való megkezdéséért és akadálytalan folytatásáért, az ő felügyeletük alatt kellene működni azon közegeknek, kik magat a munkát keresztül viszik. Kik legyenek azonban ezek a közegek? Külön szerződötetett ügynők, kik napidijért vagy darabszám díjazva dolgoznak? Honnan szerezzünk annyi megbízható intelligens embert, kik ne csak arra nézzenek, hogy valahogy össze tákolják a dolgot, bezsebeljék a fizetést, hogy aztán tovább álljanak? Nézetem szerint ezen kérdésnek helyes és megbízható megoldására csak egy mód van s ez a *katonai uton* való keresztül vitel.

A katonai szervezet az, mely minden más szervezetet rendtartása és pontossága által felülmúl. Oly nagyfokú pontosságot és lelkiismereteséget megkivánó munkát, mint minő egy nagy-szabású statisztikai felvétel és mely munkát teljesítő közegek egészen magukra hagyatva dolgoznak, csak intelligenciájuk vagy nevelésük által fejelemezett egyének végezhetik sikerrel. Ilyen embereket manapság nálunk készen csak a katonaságnál találunk. Mivel egy nagyfontosságú ügyről van szó, a kormányoknak oda kellene hatni, hogy a statisztikai adatok felvételét katonai segítséggel hajthassuk végre. A téli hóna-

pokon keresztül elvégezhetné néhány száz altiszt a munkát, községről-községre jarva. Az őszi gyakorlatok és ezeket nyomban követő leszereles után néhány napig tartó tanfolyamra volnának felküdendők jó írásu, intelligens altisztek, kik lehetőleg gazdák fiai. A nagyszabásu apparatus organizációja kerületenkint volna fogantositandó s valószínűleg néhány tisztt, mint kerületi parancsnok beosztását is szükségessé tenné. Mindezek előzetesen rövid néhány napig kiképezve egy derek csapatot alkotnának, mely a munkát pompásan véghezvinné. Ezen mód a felvétel pontos és lelkiismeretes keresztülvitele mellett azon nagy előnyt is nyújtana, melyet a tetemesen olcsóbb kivitel képez, mert lehetne a katonák ezen kiküldetésében ugyanazon díjazást és szervezést keresztülvinni, mely a katonai felvételeknél kiküldötteken alkalmaztatik.

Ajánlom ezen módot mint a legjobbat s legegyszerűbbet, az illetékes körök figyelmébe, mert az ország közgazdasági érdekében hozandó áldozat megkívánja azt, hogy oly módot válasszunk a kivitelre, mely teljesen megbízható.

Ha vesszük, hogy 12,594 adóközségünket — átlag 5 napot számítva egy községre — 500 altiszt 4 hónap alatt összeírná, láthatja mindenki, hogy nem kívánunk ezzel oly nagy dolgot.

Tekintsük a cél rendkívüli fontosságát, tekintsük azt, hogy mily nagy dolgot mivelünk, ha az országnak egy alapos mezőgazdasági statisztikát nyújtunk s lefogjuk győzni ezen csekély akadályokat, különösen, ha a képviselőház egyhangulag akarja. Ha ezen szép ügy meg nem érdemelt sorsa azonban az volna, hogy ily egyetértéssel nem karolhatnák fel, szerezzünk neki legalább annyi majoritást, mint a milyennel évente a hadügyi budget többletét szavazzák meg.

Förster Lajos.

Még néhány szó a lentermelésről.

A kezelésem alatt lévő torontali gazdaságban 1890. április 24-én kísérletképen $2\frac{1}{2}$ kat. hold lent vetettünk, sorvetőgéppel $4\frac{1}{2}$ távolságra. Holdanként 80 liter magot. Alig, hogy kikelt, a szomszéd faluból horvát és szerb asszonyok jöttek a lent felebe kérni és pedig oly módon, hogy ők minden szükséges munkát, gyomlálást, nyüvést, a mag kicséplését végzik az egész mag az uraságé, a kóró feles legyen. A föltételeket elfogadtam.

A magtermés holdanként kitett 640 kilót, az uraságra eső kórórészt pedig a feles asszonyoknak adtam el s habár olcsón, mégis 4 frt 72 krt vettem be érte holdanként, a mi körülbelül a vetőmagot megfizette. Ezen fényes siker által felbátorítva, mert 64 frt brutto jövedelmet kaptam egy holdból és a szántásnál egyéb költség nem lévén rá, a következő évben még nagyobb területet akartam bevetni lennel, szerződéssel biztosítani akarván a munkaerőt, azonban a horvát asszonyok szerződést kötni nem akartak. «Csak tessék lent vetni, ha szép lesz megdolgozzuk, de szerződést nem kötök», volt a feleletük; így bizonytalanra a másik évben 21 holdat vetettem.

Azon feltevésből kiindulva, hogy a lennek kikelésére sok nedvesség szükséges, a szakmunkákban, főleg német könyvekben is a korai vetést ajánlják. 1891-ben már márczius 16-án vettem el a lent, olyan sortávolságra és sűrűségben, mint az előző évben, hamar és szépen kikelt az én és a horvát asszonyok öröme, a kik azt meg is gyomlálták.

A korai vetésnek következménye volt a korábbi érés és pedig éppen az aratás közben, a zsenieski (asszonyok) bizony cserben hagytak s így kénytelen voltam a lent nagy ügyvel-bajjal beresekkel, napszámosokkal lekaszáltatni és kinyomatni, a nyomtatásért 25 krt fizettem egy pozsonyi mérő (40 kiló) tisztán átvett lenmagért.

A termés kitett holdanként 662 kiló lenmagot, mázsája 10 forint 70 krral lett eladva, a szalma istállótető fedésére lett felhasználva, a mi nagyon czélszerűnek bizonyult; ezen eredmény

által meggyőződtem, hogy pusztá magtermésért is érdemes lent termelni. Okulva az előzményekben, 1892-ben csak április 19. és 20-án vettem el 40 holdat lennel, ezt a vetést az aranka (cusenta epillinum) bántotta és csak 458 kiló lenmag termett holdanként, a munkát ez alkalommal megint a szerb és horvát asszonyok végezték, a mag az uraságé, a kóró az asszonyoké volt és összesen 100 csirkét adtak még az uraságnak.

Mind a három évben buza volt a lennek előveteménye és utána buza jött és bebizonyult, hogy a len jó előveteménye a buzának, kétszer tavaszi, egyszer őszi szántásba jött, az őszi szántásnak előny adandó, azaz mindenesetre őszzel melyen megszántandó a lennek szánt föld, kora tavasszal extirpattal — még jobb grubberrel — de mindenesetre jó fogással megjárjuk, közvetlen vetés előtt megint, de ha mind a mellett gazos a föld, szántunk újból.

Ezek a tapasztalataim a lentermelésről és legyen szabad ebből a konzekvenziát és egyuttal párhuzamot huzni a dr. M. Ö. urtól 61. számban mondottakkal. Nem tudom, dr. M. Ö. ur hol gazdalkodik, de minden szavában kirí a bánáti gazda! A ki még manapság is csak a természettől és az Isten-áldott bánáti jó földtől várja a boldogulást, éppen csak a legszükségesebb megmivelést adván a földnek, mely szántástól, istálló- vagy pláne műtrágyázástól is irtózik a kevés és rosszul tartott állatlétszámtól produkált kevés és rossz trágyát legföljebb egy pár hold takarmányrépa, csalamadé vagy zabos bükköny alá kihordván, a régi jó időről álmodozván, a mostani szidja, ki minden évben vet ugyan repkét «porba», mint szokás mondani, de csak ritkán arat! Már sajnálom és kívánatra vissza is vonom az előbbi kifakadásomat a bánáti gazdák ellen, mert hiába! hisz dr. M. Ö. ur bizonyos tekintetben racionális gazda, mégis bánáti felfogásánál fogva, hogy az ottani speciális viszonyoknál az ujkor vívmányai gazdasági téren nem alkalmazhatók, megmarad állításánál, noha tudja, hogy sokan erői kritika alá veszik. De mégis megpróbálom őt saját fegyverével legyőzni. A repce fénykoráról beszél, mikor egy holdról mesés termés horribile dicu! 12—16 pozsonyi mérő repce (megfelel 480—640 kiló) arattatott, pedig az emített általam kezelt gazdaságban 1890-ben 550 kiló, 91-ben 750 kiló, 92-ben 1200 kiló repce termett holdanként és mint hallom, ez idén is termett bánáti repce ugyancsak 280 kiló, de káposztarepce 780 kiló, tehát 4 évben egymásután arattatott repce és az idei bánáti repcetermelésből eltekintve, átlagban 820 kiló holdanként. Ez tény, a miről mindenki meggyőződhetik, ha az én szavaimba, vagy azon gazdaság főtisztviselőknek nem hisz, kérdezze meg akarmelyik szomszédot. (Ezen gazdaságot, mihelyt az engedélyt a tulajdonostól megkapom, kívánatra legközelebb fogom megnevezni.) Ilyen eredmény s talán még jobb is, elérhető más gazdaságban is.

Bocsánatot kell kérnem a t. olvasóktól, hogy annyira eltértem a tulajdonképeni tárgyamtól, a lentermeléstől, de felhasználtam az alkalmat annak kimondására, a mi már régen szíven fekszik a bánáti gazdák ellen, általában, mert tisztelet a kivételnek!

A dr. M. Ö. ur szerint a divatból kiment repce mellett és nem helyett egy oly növényről kellett gondoskodni, melyik, mikép ez, a bánáti viszonyoknak megfelelőleg, jó előveteménye a buzának és az az én nézetem is, hogy ezt a lenben megtalálták. Mert miből állnak azok a hirhedt speciális bánáti viszonyok? Hogy míg más vidéken a szántóföldnek csak 25—35%-a bevetendő buzával és a buza saját előveteménye nem lehet, addig ott 50%, sőt kivételesen buzát buza után vetve, 60%-ra is emelhető a buzával bevetendő terület; és ezen speciális viszonyoknál fogva, hol ugyszólván kettős vetőforgó az okszerű, tudniillik buza, nem buza (azaz más természetesen nagyon fontos a buzának jó előveteményét találni, mivel rendszeren árpa va. y zab után jön, a mi határozottan rossz, de a

tengeri még a bánáiban se lehet ideálja a buza előveteményének, mesterséges takarmány általában kevés termeltetvén, ezen körülményben talalom egyrészt a lentermelésnek nagy fontosságát az Alföldön, másrészt az elérhető szép jövedelemben.

De még egy körülményre bátorodom a t. gazdaközönség figyelmét felhívni! Mint cikkem első részében említettem, a len megmunkálását horvát és szerb asszonyok végezték a kóróhozamért és ezen lenkóróból készítik az ugynevezett «szerb vásznat», a mit a fehéreműre (ing, gatyá, törülköző stb.) használnak.

Dr. M. Ö. ur a lentermelésnél két bört (magot és kórót) ajánl nyuzni, a mely egyikét a gyárosnak akar eladni, én azt, nehogy mint rendszeren szokott történni, a gyáros a börtrel a mi börtünket nyuzza, máskép ajánlom értékesíteni.

Ne fejlesszük mindig az állítólag gazdasági nagy ipart, a mely bizony mostanáig a gazdaságnak vajmi kevés hasznot, sőt sok esetben kárt okozott, gondoljunk már egyszer a kis, főképp háziipar fejlesztésére, a mi sokkal nagyobb mezőgazdasági, de még inkább nemzetgazdasági fontosságú! Nem akarok semmifele szociálisztikus színezetet adni cikkemnek, a teendő ajánlatomnak szociális viszonyainkra való hatásának mérlegelését olvasóimra bízom.

Régi időben minden cselédnek volt egy kis kenderföldje, a termelt szár vagy kóróból az asszony sok munkával urának, gyermekeinek, magának készített fehérruhát, mostanában a cselédasszony a leglustabb teremtese az istennek! Miért? Mert nincs házfoglalkozása, egy pár csirke, kacsa, egy-két disznó etetésével, kis főzéssel, néhány rongyos (mert készpénzért kell venni) ruhadarab mosásával tölti el az életét.

Vessünk, a hol a viszonyok megengedik, lent, adjunk minden cselédasszonynak $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ holdat megmunkálásra, a szár legyen az övé, részben vagy egészben, taníttassuk őket ebből fehér vásznat készíteni, falubeli asszonyok is szívesen fognak vállalni lent felében; a munkabérül ki nem adott lenkóróból, készítettünk házilag zsákokat, ponyvakat stb., de bizony feleségünk se fog haragudni, ha szép konyhakendőket vagy ilyenfélét csináltatunk neki.

Igy járván el a lentermelésnél, szép jövedelmünk lesz, jó előveteményt kapunk a buzához, a pozdorja a gazdaságban visszamaradván, földünket a lentermeléssel nem zsaroljuk, mert az ugynevezett uri len nagyon csekély talajalkat-részt tartalmaz!

Juhl Miksa.

Vegyesek.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Közlemények az orsz. magy. gazd. egyesület köréből 285	
(Felhívás az O. m. g. e. tagjaihoz)	
Hétről-hétre. B. K. — — — — —	285
Tárca. Svájc tejjgazdasági statisztikája. Nagy Vincze	286
Védekezés a gümőkór ellen. Dr. H. F. — — — — —	287
A zombolyai kazal szalma nélkül. Sierbán János	288
A «Szent imrei m. kir. földm. vesikola.» — — — — —	289
Lesz mezőgazdasági statisztikánk! Förster Lajos	290
Még néhány szó a lentermelésről. Juhl Miksa	291
Vegyesek — — — — —	291
Személyi hírek. — Gyász hírek. — Mérvadó hangok a gabonaárak várható emelkedéséről. — Az attraki gep próba. — Egy czukorgyár. — Az adai m. kir. földm. vesikola évzáró vizsgái. — Lókialli-Sopronban — Mintafaluk létesítése Romániában. — A vas értékesebb mint az arany. — A világ komlótermése. — A takarmánykiviteli tilalom. — Terv a gazdahitel emelésére Franciaországban. — A szerb szőlők pusztulása. — Apró hírek.	
Kereskedelem és tőzsde — — — — —	293
Budapesti gabonátözsde. — Határidők árfolyama. — Élelmiszerek a budapesti hetivásáron. — Állatvásárok.	
Szerkesztői és kiadóhivatali hírek — — — — —	294

Figyelmébe ajánljuk olvasóinknak hogy a «Közlekek» f. évi első félévfolyama díszesen bekötve (1000 oldal) 6 forintért, díszes bekötési táblák 1 frtért, egyes számok 20 krért kaphatók.

Személyi hírek. Dr. Szilágyi Gyula lapunk munkatársa, kinek vegykísérleti állomása gazdaságunk részéről is ismeretes, a belügyminiszter által az ország összes törvényhatóságainak vegyi vizsgálatok végezésére 47193 sz. a. kelt belügyminiszteri rendelettel lett ajánlva.

Gyász hírek. Elhunytak: Takácsi Nagy Zsigmond, fekérmegyei földbirtokos és megyebizottsági tag.

Sztáray Antal gróf.

Nagymihályi és sztárai gróf Sztáray Antal 1839. április 8-án született Budapesten a Kaplyon-nemzetségből származó Sztáray család ifjabb ágából. Tanulmányait részben itthon, részben a külföldön végezte. Az 1861-iki alkotmányos életben mint főrendiházi jegyző és mint Ungvármegyei tiszteletbeli főjegyzője élénk részt vett, mely tevékenységét mindvégig folytatta úgy a politikai, mint a gazdasági téren. Közhivatalt sohasem viselt, de nagy gondot fordított nagymihályi (Zemplén) és várpalotai (Vasmegeye) uradalmaira, melyek valóságos mintagazdaságok. Jóságait a kor igényeihez képest iparral egyesítve kezelte, úgy műmalmait, mint gulyái és ménesei országszerte ismeretesek. A tudománynak és művészeteknek bőkezű meczenása volt mindenkor s a hazai történetírásnak megbecsülhetetlen szolgálatokat tett, mikor a Sztáray-család oklevéltárát nemcsak rendezte, de ritka bőkezűséggel hozzáférhetővé tette a történettudósoknak, amennyiben Nagy Gyula kitűnő történetírónkat megbízta azok publikálásával. Az oklevéltárból eddig már két kötet jelent meg. Sztáray gróf a mágnes világ egyik legnépszerűbb alakja volt a deli férfias külsővel kellemes módorral. Részt vett az összes országos színeztetű mozgalmakban. Nagy tevékenységet fejtett ki a hadsereg ellátási szövetkezet, mely csiráját képezte a mai Magyar Gazdák szövetkezetének megoldásánál. Az elhunyt az O. m. g. e. igazgató választmányának tagja volt s élénk részt vett annak ülésein, egyike levén legbuzgóbb tagjainak s különösen a lótenyésztésügye volt az, mi érdeklődését leginkább lekötötte, de a szép hirre vergődött nagymihályi ménesből kikerült négyeseknek, melyeket a gróf mindenkor biztos kézzel maga hajtott, nem egy bámulója akadt. Az O. m. g. e. érdemes tagja ravatalára koszorút küldött.

Pulay Kornél, a «Vadász- és Versenylapok» szerkesztője és egyik társtulajdonosa, Budapesten meghalt. Pulay nyolcz éven keresztül Komárom város polgármestere volt s majd a képviselőházban előbb egyik csallóközi kerületet képviselte, majd Ghiczy után Komárom városa választotta meg. Az elhalt lelkesen felkarolta a magyar lótenyésztés ügyét is s a lótenyésztés emelésére alakult egyesület igazgatója volt. Nagy érdeklődést tanúsított a sport minden ága iránt s hogy é téren sikeresebben működhessek, a «Vadász- és Versenylapok»-at szerkesztette.

Mérvadó hangok a gabonaárak várható emelkedéséről. A „Times” angol világlap, mely politikai iránya dacára, a földbirtok érdekeit nem követi mindig vaktában, e heti hétfői számában külön cikket szentel a gabonatermés eredménye kimutatása és ehez fűzött kombinációknak. Kimutatja, hogy Angliának belföldi ideai buza terméséből 4 millió quarter marad rendelkezésre, holott öszszükséglete 28 millió quarter. Franciaország ép ily helyzetben van, mert termelt 97 millió hektoliter búzával szemben, szükséglete teljes fedezése végett legalább még 15—20 millió hektoliternyi bevételre lesz szükség. Németország máris sürgeti a bevitt Amerikából. Mindez jogosan következtetni enged arra, hogy az árak emelkedni fognak.

Az attraki gép-próba. A nyitrai megyei gazdasági egyesület eléggé nem dicsérhető gyakorlati működésének egyik leghasznosabb részét azok a gép- és eszközbemutatók képezik, a melyeket a munkaidény szerint megyéje különböző részein rendez. Ilyen volt az augusztus 30-án Attrakon, dezseri Rudnyánszky György birtokán rendezett gép-próba, vetőgépek, ekék s egyéb talajmívelő eszközök bemutatásával. Már maga a tulajdonos belterjes gazdasága is, a mely ez alkalommal kitűnő tanulmányul szolgált, nagy érdeket kölcsönzött a gép-próbának, a mely Nyitra vármegye legintelligensebb gazdáit hozta aug. 30-án össze Attrakra. A próba lefolyásáról s mondhatjuk, a mintagazdaságról, mely színhelyeül szolgált, legközelebbi számunkban hosszasan emlékezünk meg, most csak jelezzük a próba, melyen 11 gépgyáros vett részt, sikerültét, kiemelhetjük a Thalmayer Viktor, magyar-óvári tanár elnöke alatt működő jury pontos működését és azt az igazán követésre méltó érdeklődést, a melyet a nyitramegyei gazdák egyesületük működését illetőleg ez alkalommal is tanúsítottak. Ott láttuk a megye művelt gazdaközönségének színe-javát. A gazdasági egyesületet Rencz László, Emődy József alelnökök és Meskó Pál titkár képviselték. Ott voltak gr. Zedvitz testvérek, br. Steiger Albert, gr. Eszterházy Gyula, Rudnyánszky György, Rudnyánszky Béla o. k., Benkeő László, Benkeő Béla, dr. Kralik Lajos, Gerstl Gyula, Sándor Jenő, ifj. Ocskay Rudolf, Szechányi Vilmos prépost plébános, Koralszky Márton r. k. plébános, Szandter Ernő, Apaffy, Slachta Viktor, Förster Lajos, Steiner Márton, Mezey Lajos o. k., Jeszenszky István, Eisen Manó, Sinkovits Károly, Csitány Pál, Mérey Vincze, Horn Jakab, Steiner József, Gaffon Elek, Sziebert Lipót, Günther Vilmos, Czocher Béla, Salczér Simon földbirtokosok, a br. Stummer, a gr. Károlyi-féle uradalmak, az esztergomi főkapitán, a nyitrai püspökség, a primatia tisztikarának számos tisztje, a főtisztek vezetése alatt köztök Molnár János, Hyross József, Erős Rezső, Szecey István, Szabó Károly, Bittó Gyula, Skorpil Ede, Komáromy Károly, Klapetek Ferenc stb. stb. Ezekon kívül több százan a vidék földmívelő-népéből.

Egy cukorgyár. Marosvásárhelyen — mint már megírtuk — a környék termelőinek bevonaásával cukorgyárat szándékoznak létesíteni. A 4500 db 200 frt névértékű részvényből 3000 a termelők tulajdona és csak másfélezer részvény jut majd készpénzért aláírásra. A szükséges 3000 holdnyi termelési területből 2000 hold már biztosítva van és a többi is biztosítottnak tekinthető; érdekes, hogy száz holdon felüli terület csak a radnothi és negyefalvi uradalmak jelentettek be, a szerződésnek tu'nyomó részét kisbirtokok költötték.

Az adai m. kir. földművesiskola évről vizsgái augusztus hó 27-én Piukovits József szabadkai nagybirtokos és volt orsz. képviselő miniszteri bizottsága mellett befejeztettek. A végzett növendékek közül 8 szolgálatba lépni óhajt, míg a többi hazamegy atyja birtokára. Ezen szolgálatba lépni hajlandók között vannak kiszolgált katonák feleséges és nőtelen emberek.

van egy Mózes vallású is. Felkérem a birtokos, bérlő és gazdatiszt urakat, hogy a mennyiben ilyen az ő rendelkezésüket végrehajtó s praktikus nevelt közegekre szükségük volna, alólírotthoz fordulni sziveskedjenek. Ada, 1893. aug. 28. Szobonya Bertalan, igazgató.

Lókiállítás Sopronban. Sopronmegye lótenyésztő bizottsága f. é. szeptember hó 9-én a gazdasági egyesület által rendezett tenyészállat-díjazással kapcsolatosan lódíjazást rendez. Kiállíthatók: anyakanczák, díjak 20—100 arany korona, 3 éves kancza csikók, díjak 20—80 arany korona, 1 éves méncsikók 40—50 arany korona díjazás. Díjakban csakis sopronmegyei gazdák részesülnek.

Mintafaluk létesítése Romániában. A lapok hírt hoznak arról, hogy a román kormány részéről felosztás alá bocsátott allambirtokok kiegészítését képező mintafaluk létesítésének első próbája Tramschani-ban látható. Az állam összesen 250 csinos és 2 szoba hozzátartozó helyiségek-ből álló parasztházakat építtetett. A házak birtokosai az előlegezett telek- ez építési költséget 6% évi járadékkal, melyből 5% esik kamatozás, 1% pedig tőkeszámításra törlesztik.

A vas értékebb mint az arany. Az aranyborjú körüli táncz ütötte zajban nem érdek nélküli a vasra terelni a figyelmet. Mert nagyon helyesen mondja egy közgazdasági író, hogy az arany eltűnése a viláfgalomból távolról sem hagyna olyan ürt a civilizációban, mintha a vas elfogyna. Ezt bebizonyítandó az 1/8 márká ért erő vasköböl előállított értékek skáláját következőkben tünteti fel. Megér e vaskó feldolgozásban mint:

nyersvas mázsánként	4	márka
öntött vas	9	»
rud vas	10	»
pléh	12	»
drót	13	»
öntött aczél	27	»
késpenge	2 000	»
legfin. óratok.	6 000,000	»

E szerint a vasnak mázsájából körülmény között 40—50-szer értékebb tárgy állítható elő, mint az aranyból, mely utóbbinak mázsája 150,000 márká.

A világ komlótermése. A komlótermés eredményeit tárgyaló most közzétett jelentés a nevezetesebb államok komlótermését a következőkben állítja egybe: Bajországnak a komlótermelés mintegy 27 ezer hektáron területen a termés csak 100 ezer mázsa, Württembergben 5900 hektáron területen 35 ezer mázsa, Bádénben 2800 hektáron területen 25 ezer mázsa, Elzász-Lotharingiában 4700 hekt. területen 40 ezer mázsa, Keleti Poroszországban 2000 hekt. területen 30 ezer mázsa, Szászországban 1200 hekt. területen 10 ezer mázsa, Ausztria és Magyarországban 15,000 hekt. területen 160 ezer mázsa, Franciaországban 50 ezer mázsa, Belgiumban 80 ezer, Oroszországban 60 ezer és Angliában 360 ezer mázsa. Összegezve ez adatokat, kitűnik, hogy Németországban az idei terméssel 240 ezer mázsával szemben a szükséglet 350 ezer mázsa, Ausztria és Magyarországban a termés 160 ezer mázsával szemben a szükséglet csak 100 mm., Franciaországban 50 ezer mázsa terméssel szemben a szükséglet 70 ezer mázsa; Belgiumban a termés 80 ezer mázsával szemben a szükséglet 70 ezer mázsa, Oroszországban pedig a termés 60 ezer mázsával szemben a szükséglet 35 ezer mázsa. Az árak Nürnbergben, a főpiacon a termés zármazási helyeinek tekintetbe vétele nélkül 250 285 márká között ingadoznak.

A takarmánykiviteli tilalom hasznossága mellett mi sem szól ékesszólóbban, minthogy fentartása mellett a gazdakörökből, mind újabb s újabb nyilatkozatokat veszünk. Ime újra egy s sok közül: «Afrikai hőség 2 hét óta. Elsül minden, sarjuról szó sincs, zörög a kukorica, elfonnyad, szeme nem lesz, csalamádé, köles, mohar mind elsül, másodtermés semmi, tessék a takarmánykivittelt feloldani, mikor a drága téli

takarmányt már most kell igavonóinkkal feletetni nekünk, kik egy hóval ezelőtt feles marha kitéleltetésről ábrándoztunk, most örülünk, ha szüken a magunkét kitudjuk feletetni. Tisztelettel Gyulai Gaal Ödön, földbirtokos.

Terv a gazdahitel emelésére Franciaországban. Egy nyugalomba vonult főtörvényszéki ügyvéd Franciaországban az elmúlt francia parlament felsőházához — szenatus — emlékiratot nyújtott be a gazdahitel emelése tárgyában. A szenatus elég számbavehetőnek tartotta a véleményadást arra, hogy azt további tanulmányozás végett a földmívelési és igazságügyi minisztereknek kiadja. Közöljük belőle röviden a következőket. A hitel drágaságának orvoslása első sorban a telekkönyvi eljárás egyszerűsítése, az illetékek magas voltának leszállítása, telekkönyvi kivonatok kiadására, a hozzáférhetőbb adóhivataloknak hatósági jelleggel leendő felruházását várja. Ezen felül a francia telekkönyvi eljárásban ismert ugynevezett törvényes zálogjog kiterjesztését tartja szükségesnek a véleményező mindama vételek és munkákból eredő követelések biztosítására, melyek a gazdaságra fordíthatnak. Ilyenek: mag- és takarmányművek vétele stb. Ezt előmozdítandó külön nyilvántartási könyvet óhajt vezetetni egyes gazdák kívánatára az általuk igénybe venni óhajtott ilyenmű hitel céljából. Elvégre pénzügyi tekintetben országosan szervezett és államilag támogatott agrárbank alapítását kívánja. Ag állami támogatás, véleményező szerint, könnyen eszközölhető volna akkép, ha az államilag kezelt takarékpénztárak a náluk elhelyezett tőkek egy részét a szervezendő bank számára szolgáltatnak be. Ennek elősegítése végett a takarékpénztárak betéteket csak egy évi felmondásra fogadhatnának el, mi által elérnének az, hogy a gazdák számára pénz egy éven át más oldalra a felmondás veszélye nélkül volna adható. Ennyiből áll főbb vonásokban az említett tervezet. Jele ez annak, hogy a francziák behatóan foglalkoznak a köz- és társadalmi élet fáján rágódó bajok mi módoni orvoslásával, míg nálunk addig hagyják nőni az áramot, míg bekövetkezik a vízözön.

A szerb szőlők pusztulása. Belgrádból írják egy fővárosi lapnak: A szőlők valamikor Szerbiában nagy jövedelmet nyújtottak; a mióta azonban a filloxera befészkelte magát, azóta folyton csökken a szőlőtermelés s ma már oly kis területen kultiválják a szőlőt, hogy kivételre alig jut pár ezer hektoliter bor. Az idén a peronoszpóra fellépett s oly pusztítást visz véghez, hogy a szépen mutatkozó fürtök egymásután potyognak, nap-nap után kevesbedik a remény s még hozza az az indolencia, hogy a nép nem védelmezi a szőlőt, egész nyomottá teszi a hantulatot. Szerbiának már a folyó évben nem lesz számottevő szüretje és valószínűleg a jövő évben még rosszabbak lesznek az állapotok, a mennyiben tudvalévő, hogy a peronoszpórás szőlőveszteszók nem képesek beérni és jól kitelelni, többnyire elpusztulnak. Ha az amerikai szőlőveszteszók nem képesek a szőlők regenerálását előidézni, akkor Szerbia megszünt bortermelő állam lenni.

Apró hírek. A gödöllői magy. kir. koronauradalom felügyelete alatt álló borászati szövetkezetnek Magyarország külön czimerének használhatása megengedtetett. — **Vásárhelyezések.** Zólyom megyéhez tartozó Gyetva községben a f. évi szeptember hó 23. és 24-ére országos vásár ez évben kivételesen folyó évi szeptember hó 25-én és 26-án, Mármaros megyéhez tartozó Borsó községben a f. évi szeptember hó 13-ára eső országos vásár ez évben kivételesen folyó szeptember hó 4-én tartatik meg. — Bereg megyéhez tartozó Vásáros-Námény községben a f. évi szeptember hó 11-ére eső országos vásár ez évben kivételesen folyó évi szeptember hó 4-én, Abauj-Torna megyéhez tartozó Felső-Vadász községben a f. é. szeptember hó 4-re, illetve október hó 26-ára eső országos vásárok ez évben kivételesen f. évi szeptember hó 7-én, illetve október hó 26-án tartatik meg. — **Vámszedési engedély.** Ipolyság nagyközség részéről eddig gyakorolt közevet vámszedési joga igazolástól eldőlő győzelmű Pestvármegye egy derék köznyert. — **Lőrétől lángokban.** Pestvármegye egy derék helységének pusztulását jelentik. A csepelszégi Lőrétől helységnek ma délután tűz ütött ki, a mely rémes gyorsasággal harapódzott tovább. Egy óra alatt százötven ház állt lángokban. A szerencsétlen községbe Ráczeve tűzoltósága lángokban. A szerencsétlen községbe Ráczeve tűzoltósága is kisietett, de a borzasztó szárazság és vízhiány miatt hiába volt minden igyekezet. Az oltás alatt többen meg-

sebesültek, egy embert egészen elszenesedve huztak ki a romok közül.

E hó elején jelent meg az Utmutató, a magyarországi vasutak egyedüli és hivatalos menetrendkönyve legújabb kiadása. Tartalmazza a legújabb személydijszabásokat, valamennyi hazai és külföldi vasutnak legújabb menetrendjeit, posta- és gőzhajóújszabásokat, mérsékelt menetárakat, utirányokat, Közép-Európa újonnan és pontosan kidolgozott vasuti térképét s egyéb hasznos tudnivalókat. Ára 50, postán 60 kr. Csakis az összeg előleges beküldése mellett. Kiadóhivatal: Budapest, Alkotmány-utca 24.

H. Herner Bécs, VI., Mariahilfer-strasse 31., olajarczképeket fest fotográfia után élethíven és jótállás mellett. Ára 25 frt. Közleleket lapunk hirdetés-rovata mutat.

Kereskedelem és tőzsde.

Budapesti gabonatőzsde.

Augustus 31-iki jegyzések 100 kg.-ként.

Búza	uj	74-75 kil	---	---	3 óra
Tiszavidék		76-77	uj		
		78-79		7.50-7.65	
		80-82		7.65-7.80	
Pestvidéki		74-75		---	
		76-77		---	
		78-79		7.40-7.55	
		80-82		7.55-7.75	
Fehérmegyei	uj	74-75 kilós		---	
		76-77		---	
		78-79		7.50-7.65	
		80-82		7.65-7.80	
Bácskai		74-75		---	
		76-77		---	
		78-79		---	
		80-82		---	
Bánsági		74-75		---	
		76-77 kil		---	
		78-79		---	
		80-82		---	
Északmagyarors.		74-75		---	
	uj	76-77		---	
		78-79		---	
		80-82		---	
Rozs				6.---6.15	kézp.
Árpa, takarmány				5.60-5.90	
maláta				6.15-6.60	
sör				6.90-7.90	
Zab				6.70-6.90	
Tengeri				4.70-4.80	
Káposzta-repce				15. 2/3-15. 5/8	
Köles				4.20	
Lenmag				14.50-14.75	
Kendermag				9.25-9.50	
Lucerna				8.---14.---	
Borsó				8.50-10.---	
Bab, fehér nagyszemű				5.70-6.---	
szürke				7.25-7.50	
harna				6.45-6.75	
Bükköny				64.---70.---	
Vöröshere	uj			44.---48.---	
Lucerna	uj			17.---18.---	
Esparsette				6.90-7.---	
Mohar				28.---30.---	
Mák, kék				27.---	
szürke				22.---24.---	
Köménymag					

Határidők árfolyama Budapesten.

	aug. 29.		aug. 30.		aug. 31.	
	legaal.	legmag.	legaal.	legmag.	legaal.	legmag.
Búza						
1893. őszre	7.35	7.37	7.32	7.34	7.33	7.34
1894. tavaszra	7.76	7.77	7.74	7.75	7.74	7.76
Tengeri						
1893. aug.-szept.	4.65	4.66	4.62	4.63	4.61	4.62
1894. máj.-jun.	5.04	5.05	5.03	5.04	5.04	5.06
Zab						
1893. őszre	6.49	6.50	6.49	6.51	6.50	6.52
Repce						
1893. aug.-szept.	16.45	16.55	16.45	16.55	16.40	16.50

Konzentrált takarmányok. (A «Magyar Mezőgazdák Szövetkezet» tudósítása.) Korpa. Az üzlet irányzata változatlan. Árak: finom 4.35, goromba 4.30, rozskorpa 5.20 frt. — Malátacelra 4.60-4.80 frt. — **Árpáda** zsákosfrt. 6-6.10 frt. — **Tengeridára** 5.80-5.90 frt. — **Konkolyos bükköny** 3.30 frt. — **Olajpogácsa** 7- frt. **Szártott moslék** 6.30 frt.

Ipartermények. (A «Magyar Mezőgazdák Szövetkezet» tudósítása.) **Körolaj.** Az üzlet irányzata szilárd. Jegyzések: első rendű amerikai 21-., első rendű orosz 20-., elsőrendű szalon (császárolaj) 29.00 frt. — **Repceolaj szilárd, nagyban** 39-., kicsinyben 39.50-40 frt. — **Orosz Baku-olaj** elsőrendű 19 frt.

Budapesti gabonatőzsde, aug. 31-én (A «Magyar Mezőgazdák Szövetkezet» tudósítása.) A mai tőzsdén búza iránti barátságosabb hangulat uralkodott, miután jobb várható, míg az amerikai krízisben kedvezőbb formátulát be nem áll, mert ott most forszírozott eladások rég nem látott alacsony árakat teremtettek, melyek a mi üzletünk menetére is nagy befolyással vannak, amennyiben a spekulációt a vételektől elidegeníti, a fogyasztókat ellenben csupán a mindennapi minimális szükséglet fedezésére ösztönzi egyszóval korlátozott forgalmat terem úgy nálunk mint a külföldi piacokon. Elkelt ma 30,000 mm. buza jól tartott áron.

A többi gabonaneműekben gyenge volt a forgalom, rozsz kellemesebb, zab szilárd, árpa s tengeri ellenben bágyadt volt.

A határidőüzlet alacsonyabb newyorki jegyzésekre s annak következtében beállott túlnyomó kínálatra bágyadtan nyílt meg, azonban a kézárú üzlet kedvezőten fejlődésére valamint magasabb berlini jegyzésekre az irányzat utóbb kedvezőbb lett és néhány krajczár ár-emelkedést konstatálhatunk.

Határidők árfolyama a külföldi gabonatőzsdéken.

	aug. 29.	aug. 30.	aug. 31.
Bécs (100 kgrként frtban.)			
Búza	7.50	7.51	7.53
Rozs	6.42	6.46	6.46
Zab	6.83	6.90	6.94
Tengeri	5.11	5.08	5.09
Repce	15.40	15.50	15.55
	aug.-szept. 93.	16.20	16.25
Berlin (1000 kgrként márkában.)			
Búza	152.25	151.50	152.50
	szept.-okt.	154.---	153.50
	okt.-nov.	132.75	131.---
Rozs	134.75	133.50	132.50
	szept.-okt.	169.---	168.25
	okt.-nov.	154.75	154.---
Zab	154.75	154.---	153.75
	augustus		
	szept.-okt.		
Páris (100 kgrként frankban.)			
Búza	20.80	20.80	20.75
	folyó óra	20.90	20.90
	szept.	21.10	21.10
	első 4 óra	21.60	21.40
	nov.-tól 4 óra	44.10	44.---
Liszt	44.10	44.40	44.25
	folyó óra	45.25	45.---
	szept.	46.10	45.90
	első 4 óra		
	onv.-tól 4 óra		
New York (bushel-ként cents-ben.)			
Búza	68. 1/4	68. 1/8	70. 1/8
	aug.	68. 3/4	68. 1/8
	szept.	71. 1/4	70. 3/8
	október	75. 1/8	74. 5/8
	december	46. 1/8	45. 1/2
Tengeri	46. 1/8	45. 1/2	46.---

Vetőmagvak, szeptember 1-én. (Mauthner Ödön tudósítása a «Közlelek» részére.) Idei termésű loherből minták, ugyszintén termelők részéről az ajánlatok máris érkeznek és szép nagyszemű tiszavidéki mag 64-68 frton, középminőség 58-62 frton jegyeztek, mely árak valószínűleg tartani fogják magukat, sőt középminőségű magból néhány tétel már el is lés. Luczernából csakis tavalyi termést kínálnak, mely 45-50 frton kelt el. Balta-czim-et illetve nagy fogalom nem fejlődhetett, egyrészt mert keveset kínálnak, másrészt, mert a követelt magas árak az eladást megnehezítik. Káposztarepce-nek ép úgy, mint a többi őszi vetésre való magvaknak tartós, jó kereslete van.

Jegyzések 100 kilónkint Budapesten: **Lóhere** idei nagyszemű 64-68 frt. **»** idei középminőségű 58-62 frt. **Luczerna** tavalyi 45-50 frt. **Balacsim** 16-17 frt. **Káposztarepce** 16 1/2-17 frt. **Őszi borsó** 9 1/2-10 1/2 frt.

Szeszület (G. G.) A szeszületben e héten élénk kínálat folytán lanya irányzat uralkodott és az árak ismét 1/2 frttal olcsóbban zárulnak. Mezőgazdasági szeszgyárak 13.50-13.75 frton kínálnak nyersszesz pestmegyei állomásokhoz szállítva, de a finomító-gyárak tartozkodó vételkedve folytán csak néhány kötés jött létre. Bécsi jegyzés 16.25-16.40 forint cont. szeszért. Prágai jegyzés 51.50-51.75 frt adózott nyers szeszért. Vidéki szeszgyárak közül Arad, Szeged, Temesvár 1/4 forinttal, Győr, Lugos, Baja 1/2 frttal olcsóbban zárulnak. Budapesti heti jegyzés: finomított szesz 52.50-53-., élesítő-szesz 53-53.50, nyersszesz adózva 51.80-52-., nyersszesz adózatlan 14.50-14.75. denaturált szesz 20-20.25 frt. Az árak pr. 10,000 literfok hordó nélkül franko vasut Budapest készpénzfizetés mellett.

Szárazmoslék. Azonnali szállításra készlet hiányában üzlet nem jött létre, 1894. január-juniusi szállításra Németország részére 5.90 frton kelt el 100 kilónként zsák nélkül.

Felhívás részvényaláírásra.

A magyar mezőgazdasági, erdészeti és műszaki körök érdekeinek
érvényesítésére

az országos magyar gazdasági, az országos erdészeti és a magyar mérnök és építészeti egyesület több tagja által

„Hazánk” irodalmi és nyomdai részvénytársaság

czimmel vállalat alakittatik, melynek főczélja egy

minden irányban független,

befolyásolatlan,

a feltétlen igazságot kereső,

minden irányban kitűnően szerkesztett

politikai napilapot adni ki.

A társaság alaptőkéje

300,000 forintban (600,000 korona)

állapított meg, mely összeg

200 forintos (400 koronás) részvények útján

szereztetik be.

A részvények névértékének

30⁰/₀-a az aláíráskor,

a további részletek az igazgatóság által megállapítandó időközökben fizetendők be.

Részvények a kívánatra megküldendő aláírási ivenek jegyezhetők.

≡ A részvényjegyzések a beérkezés sorrendje szerint vétetvén figyelembe, azok jegyzése mielőbb kívánatos. ≡

Az aláírási iv teljes alakban (2 lap) küldendő be.

A társulat első igazgatóságába a július hó 5-én tartott alapítói értekezleten kinevezettek:

Baross Károly,
O. M. g. e. titkár.

Bedő Albert,
ország. erdészeti főfelügyelő.

Dr. Bernáth István,
közgazd. író.

Bujanovits Sándor,
földb., ország. gyűl. képviselő.

Cserhádi Sándor,
m.-óvári gazd. ak. tanár.

Fábián János,
műszaki tanácsos.

Forster Géza,
földb., az O. M. G. E. igazgatója.

Förster Lajos,
földbirtokos.

Hollán Ernő,
nyug. altnagy.

Kiss István,
műgy. m. tanár.

Kvassay Jenő,
mín. tanácsos.

K. Liphay Sándor,
műgy. tanár.

Lossonczy Mihály,
földbirtokos.

Máday Izidor,
mín. oszt. tanácsos.

Miklós Ödön,
földb., államtitkár.

Ney Béla,
műszaki tanácsos.

Minden a társaságra vonatkozó tudakozódás, értesítés, levél és pénzküldemény a következőleg czimezendő:

„Hazánk” irodalmi és nyomdai részvénytársaság alapítói

Budapest, Köztelek.

☛ Szeptember hó 1-éig aláírt részvényesek névsora a tuloldalon. ☛

Folyó évi szeptember 1-éig részvényeket jegyeztek:

Altschul Arthur	85 Drucker Jenő dr.	Heidrich László	Kuklay Béla
Amon József	Dóry József	170 Hofhauser Elek	Kühne Richard
Alpar János	Dauscher Miklós	Havel Lipót	Lázár L. Pál
Antos János	Dely Imre	Hegedüs Károly	255 Laszlovszky Béla
5 Angyal Dezső	Dessewffy Aurél gr.	Hegedüs József	Leidenfrost Tivadar
Allender J. F.	90 Dóry Dénes	Hekler Károly	Lakner László ifj.
Adler Samu	Dóry Frigyes	175 Hollán Ernő	Lónyay Ferencz dr.
Andrássy Aladár gr.	Dercsényi Bertalan	Horváth Sándor	Lengyel Béla dr.
Arató Gyula	Décsey Lajos	Heuffel Adolf	260 Lázár Imre ifj.
10 Baross Károly	Dapsy Viktor	Hauszmann Alajos	Lukáts Dezső
Bernát István dr.	95 Daróczy Vilmos	Hazai Győző	Léderer Ede
Brüll Mór	Deininger Imre	180 Heller Oszkár	Lorberer Pál
Turonyi Biedermann Ottó	Devecis Del Vecchio Ferencz	Holényi Ferencz	Lengyel György
Baross Miklós	Egán Ede	Hemmen Mátyás	265 Lengyel Samu
15 Braunmüller Sándor	Edvi Illés Andor	Dr. Hegedüs János	Lerner Márton
Bujanovits Sándor	100 Engelbrecht Károly	Horváth József	Lossonczy Mihály
Balás Árpád	Erős Rezső	185 Haldek Ignác	Landgráf János
Bayer Béla	ifj. Eötvös Károly	Hugonay Kálmán gr.	Lovas Sándor
Bárdi István	Ellszen Manó	Hegyí Zsigmond	270 Landau Gusztáv
20 Barcza Károly	Eősz Ferencz	Hoffer Imre	Laitner Elek
Bolla Mihály	105 Erdélyi g. egyesület	Haász József	Levitzky Albert
Brenner Vilmos	Erdélyi István	190 Hahnel Aurél	Liphay Sándor
Bedő Albert	Eszterházy Gyula gr.	Hám Ignác	Lassberg Arthur gf.
Baróthy Károly	Farkas Ferencz	Hangay Géza	275 Lakoş Gyula
25 Biedermann Rezső	Fábian János	Harmos Béla	Lányi Kalman
Bauer Mihály	110 Fehéry János	Harmos Sándor	Laszlovszky Kálmán
Blaske László	Feilitich Arthur br.	195 Hegedüs László	Léderer János
Bartal Béla	Fekete Zsigmond	Herczegh Zsigmond	Leitgeb Imre
Becsey Károly	Fischl József	Herczegh Ödön	280 Lengy Sándor
30 Buday Zador	Fodor István	Hofmann Győző	Lenhard Antal
Bethlen András gr.	115 Forster Géza	Holfeld Pál	Liphay Jenő
Bakay Dezső	Forster Kálmán	200 Hoznek János	Liptay Árpád
Barcsay Lajos	Földi János	Hradzsky Béla	Lukáts Antal
Bóné Gyula	Förster Lajos	Hunderup Niels	285 Miklós Ödön
35 Balogh Sándor	Francsek Imre	Hyross József	Mattyasóvszky Lajos
Benes József	120 Fekete Lajos	Ilósvay Lajos dr.	Marcányi Kálmán
Bujanovics Gyula	Faragó Lipót	205 Isépy József	Monostori Károly
Babics József	Foitsek Károly	Ivanka Oszkár	Miklós Gyula id.
Bagáry Pál	Füredi Ede	Jakabffy Ferencz	290 Máday Izidor
40 Baik Gyula	Fromm Antal	Jármay Jenő	Mérey Lajos
Baksay József	125 Fhgi uradalom Alcsuth	Jeszenszky István br.	Mezey Béla
Balgha Győző	„ „ Gyapjú	210 Józsa László	Mihályfi József
Banke Antal	Fhgi uradalom Kis-Jenő	Jeney Géza	Münsberger Ferencz
Bariss Béla	„ „ Tisza-Szt.-M.	Jerfy Adolf	295 Müller Béla
45 Bartal Ferencz	Fleischer Gyula	Jenisch Ádám	Mentsik Ferencz dr.
Bartos Imre	130 Feszty Adolf	J.-N.-Kun-Szolnokmegyei g.	Melegh Gyula
Bayer Józsefné	Fock Ede	egylet	Mátray Gyula
Beliczky Viktor	Faix Károly	215 Jalsoviczky Géza	Márton Zsigmond
Benkeő Béla	Faragó Gyula	Janositz József	300 Mauthner Ödön
50 Benkeő László	Fechtig Imre br.	Jeszenszky Béla	Mihalkovits Tivadar
Benkert György	135 Feichtinger Sándor	Just Ferencz	Molnár Lajos
Beökönyi Zoltán	Ferenczy Endre	Kalina Károly	id. Molnár Lajos
Bereczky Gyula	Fischer Henrik	220 Kokas József	Magyar Kázmér
Bernáth Béla dr.	Fleischmann Antal	Krick Aladár	305 Szinyei Merse István
55 Bezuk István	Fogarasi Sándor	Kossutány Tamás	Majláth József gr.
Bischitz János	140 Förster Nándor	Kovácsy Béla	Mandorf Géza br.
Bohus László	Főzmaier Lajos	Kollerffy Koller Mihály	Martin Ottó
Burián Aladár dr.	Frank Ármán	225 Kommer József	Meininger Péter
Büchlbauer Lajos	Frideczky Kálmán	Kovács Károly	310 Meskó Pál
60 Czocher Géza	Garlathy Kálmán	Kolozsváry Ödön	Muzsik Károly
Czocher Béla	145 Geduly Gyula	Kvassay Jenő	Németh József
Czekelius Aurél	Gerenday Dezső	Krupecz Rezső	Ney Béla
Czakó Adolf	Grasseli Miklós	230 Kugler Lajos	Ney Ferencz
Cseh Lajos	Gulner Gyula	Kulcsár Ferencz	315 Ney Ede
65 Czigler Győző	György Endre	König Gyula dr.	Ney Lipót
Cserhádi Sándor	150 Geiger Ferencz	Kiss István	Neuschloss Ödön
Csernyus Allan	Gelléri Mór	Kodolányi Antal	Neuschloss Marczel
Csanády Gusztáv	Glos Barna	235 Kűszler Henrik	Nemes István
Csikós János	Ghillány Imre br.	König Károly	320 Nádori Nándor
70 Csermak Hugó	Galánfi Sándor	Koritsánszky János	Nagy Mihály
Cathry Szaléz	155 Gadits György	Kőszeghy József	Némethi János
Csapó Dezső	Galgóczy László	Krécsy Miklós	Nagy Dezső
Csapó Ferencz	Galgóczy Béla	240 Kovács Gyula	Nyáry Béla br.
Csécsi Miklós	Gerenday Béla	Karsay István	325 Nyáry József
75 Cserhádi Jenő	Gere Kálmán	Károlyi Lajos gr.	Návay Aladár dr.
Csertan Károly	160 Góth Lajos ifj.	Katona Gyula	Nyarady László
Csillag Gyula dr.	Gregersen G. és fiai	Kavassy Dezső	Ordódy Pál
Csupor István	Gregersen György	245 Kempelen Imre	Ottlik Péter
Darányi Gyula dr.	Grötschel Imre	Klenovics Antal	330 Ocskay Rudolf ifj.
80 Demján I. Alajos	Gyertyánffy Jenő	Kovács S. Aladár	Okolicsányi László
Dobokay Lajos	165 Hász Béla	Kovács Gáspár	Okolicsányi Gáspár
Dolecskó Mihály	Hutyra Ferencz dr.	Kovács Kálmán	Óvári Sándor
Dorner Béla dr.	Hajdu István	250 Körtvélyessy Miklós	Paikert Alajos ifj.
Dóry Vilmos	Hauszmann Sándor	Kralik Lajos	335 Pólya Jakab dr.

- Paulini Béla
Pirkner János
Papp Elek
Paikert Henrik
340 Plósz Pál dr.
Posewitz Tivadar dr.
Pártos Gyula
Pfaff Ferencz
Perjatl Márton
345 Porzsolt Ernő
Péché Béla
Paksy József
Pachmayer Ottó
Pecz Ármin
350 Pecz Samu
Pum József
Péché Ödön
Péché Kálmán
Pókay Dezső
355 Puky József
Péchy Elek
Piller Kálmán
Paál József
Pap Domokos
360 Pataky Miklós
Péché Dezső
Petényi Vendel
Petrovics Arzén
Petrovics László
365 Podhoránszky Géza
Polonyi Géza
Popper István
Posewitz Kornél
Pucher József
370 Putnoky Elemérné
Quirini Gusztáv
Rakita Ödön
Rác István dr.
Rác Sándor
375 Rubinek Gyula
Rédly Gyula ifj.
Rovara Frigyes
Rudnyánszky Béla dr.
Rumbach Dezső
380 Rupprecht Tassilo
Rank Rezső
Rapaich Richárd
- Reé Jenő
Révy G. Viktor
385 Rónay Albert
Rudnyánszky György
Rudnyánszky János
Rupcic György
Serfőző Géza
390 Serák Károly
Sporzon Pál ifj.
Skublics Gyula
Steinhausz László
Steindl Imre
395 Sajó Károly
Soltz Gyula
Svastits Benő
Seibold Ferencz
Spiegel Gyula
400 Sierbán János
Soós Jenő
Sulyánszky Ödön
Sooky Endre
Soóky László
405 Simon Pál
Spányi Kálmán
Scholcz Rezső
Schmutzer József
Schuller Alajos
410 Schmidt Lajos
Schimkó Gyula
Schmoll Endre
Schwarcz Ferencz
Szilárd Ferencz dr.
415 Szabó Ferencz dr.
Szelke Árpád
Szilassy Zoltán
Szalay József
Szobonya Bertalan
420 Szögyény-Marich Géza
Szabó Gyula dr.
Sztehló Ottó
Szalay Dezső
Szerdahelyi Ágost
425 Sztrokay István
Szeniczey Ödön
Szilassy Béla
Szmátlík István
Szabó Sándor
- 430 Székely Mihály
ifj. Szabó László
Szevera Károly
Samarjay János
Sándor Jenő
435 Sárközy Imre
Schaffer Antal
Schidlay Lajos
Schlesinger József
Schlick Béla
440 Schmidthauer Antal
Siegler Gyula
Simig Rezső
Slachta Miksa
Solymosy Lajos
445 Steiger Albert br.
Steingassner Emil
Steinecker Gábor
Steinfeld Mihály
Steinhausz Frigyes
450 Stelczel Frigyes
Stepán Gábor
Süteő István
Süteő Istvánné
Szabó Károly dr.
455 Szabó Márk
Szametz Lajos
Szarvasy György
Széchenyi Gyula gr.
Szekér Gyula
460 Szilágyi Ferencz
Szilárd Frigyes
Szily Tamás
Szirmay Balamér
Szivós Gyula
465 Szlavy József
Tandor Ottó
Tolnay Lajos
Tarczalovits Sándor
Tavi Gusztáv
470 Tacsocsik Lajos
Thaly István
Teleky Arvéd gr.
Tregely Jakab
Tormay Béla
475 Takács Mihály
Tanczos János
- Tanódy Márton
Tomcsányi Gyula
Tomka Emil
480 Törzs Kálmán
Tóttóssy Sándor
Tregely Jakab
Turkevei gazd. e.
Udránszky József
485 Ungar Adolf
Ujhelyi Gyula
Vadas Jenő
Vig Albert
Vay Olivér gr.
490 dr. Velics Antal
Vajkay Károly
Váry Jakab dr.
Vásárhelyi Béla
Végh Aurel
495 Veninger Ferencz
Vinnay Géza
Vinnay Gézané
Vuk Gyula
Wimmer Kálmán
500 Wartha Vincze dr.
Wukassinovits József
Walla Béla dr.
Walla Géza
Walla Gyula
505 Wenninger Mátyás ifj.
Weisenbacher Endre
Witkovszky Lajos
Wagner Jenő dr.
Wahrmann Ernő
510 Wálder Alajos
Weil Rezső
Weisz Pál dr.
Wilhelm Ignác
Würth Pál
515 Ybl Félix dr.
Zichy Andor gr.
Zichy István gr.
Zachár Gyula
Zsák Hugó
520 Zsedényi Gyula
Zsolnay Miklós
Zalesky Jenő
Zielinsky Szilárd

Őszi borsó

tisztán vagy őszi árpával vegyítve, olcsó árban kapható

Haldek Ignác, magkereskedésében
BUDAPEST, Ferencziertére.

lajarczkép (vászonra festve), bármilyen fotográfia szerint a leghivebb hasonlatosságért való jótállás mellett művésziesen készítettik.

Egy életnagyságu mellkép $56\frac{2}{3}$ cm.
ára 25 frt.

és teljes biztonság okáért minden megrendelés utánvétel nélkül teljesítettik.

Képfelvételi iroda mű- és arcképfestésre: **H. HERNER,**
Bécs, VI., Mariahilferstrasse 35.

Magyar kir. államvasutak.
87083/93.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1894. évben, esetleg 3 éven át szükséges fém, acél és vasnemű anyagok szállítását biztosítani óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.
Az ajánlatok legkésőbb f. évi szeptember 19 déli 12 óráig be-terjesztendők, a bántópenz pedig f. év szeptember hó 18-án déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek a mennyiségek, ugyisint a különleges szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 75) megtekinthetők. Budapest, 1893. augusztus hóban.

Az igazgatóság.

SCHLICK-féle

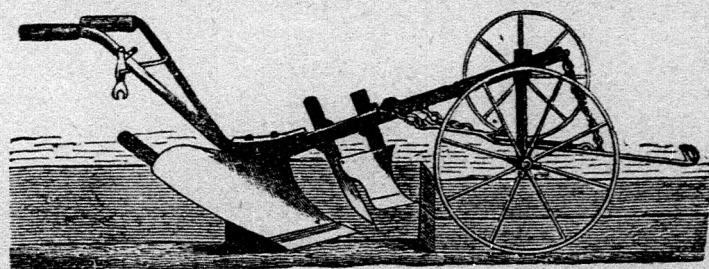
vasöntőde és gépgyár-részv.-társaság Budapesten.

Gyár és központi iroda: VI. ker., külső váci-út 1696/99. sz. Városi iroda és raktár: VI. ker., Podmaniczky-utca 14. sz.

Piókraktár: VIII. ker., Kerepesi-ut 77. szám.

Ajánlja kitűnő szerkezetű

járgánycséplő-készületeit és gabona-tisztító rostait.

Szabad. Schlick-féle 2- és 3-vasú ekéit, mélyítő ekéit,

ered. Schlick- és Vidats-féle egyvasú ekéit, talajmivelő eszközeit, készít továbbá legújabb rendszerű s rendkívül czélszerű szerkezetű

szabadalm. Schlick-féle „HALADÁS” és „BALANCE DRILL” sorbavető-gépeket készletben vannak:

Szecsakavágók, répavágók, répazúzó, tengeri morzsolók, osvoes tengeri darálók. szab. Jókay-féle „Hungaria” daráló-gépek

őrítő-malmok, olajmalom-berendezések, ered. amerikai kéveköto- és marokrakó-arató-gépek és fűkaszálo-gépek. Szállítható mezői vasutak ipari és gazdasági czélokra.

Legolcsóbb árak. Előnyös fizetési feltételek.

Arjegyzőkek kívánatra ingyen és bérmentve.

Árak franco csomagolás, bécsi indóháztól szállítva: tartány ca 25 kiló, kilónként 40 kr., tartány ca 50 kiló, kilónként 35 kr., postán ingyen csomagolás és bérmentesen, 4 kiló, 1 faládában 2 frt 40 kr., 4 kiló 1 pléhszelenczében 2 frt 50 kr., 4 kiló 4 pléhszelenczében 3 frt. Kaucsokkal vegytve kilónként 10 krral több. **JUST & Co. Bécs, XII/2.**

Mindennemű műtrágyát, szuperfoszfátot, csontlisztet, chilisalótromot, ammoniakot stb., különösen pedig

szőlőtrágyákat

tetszés szerinti összetételben a legintányosabb árakon s felvilágosítással is szolgál a rannersdorfi vegyészeti termények gyára

Margulies B. és társa Iroda: Bécs, IV., Technikerstrasse 5.

A csász. és kir. osztrák- és magyar kiz. szabadalmazott

Első Budapest-soroksári műtrágyagyár Mogyorósy L. J. és Stein

ajánl az őszi vetéshez: csontliszt- és fákalsuperphosphatot, párolt csontlisztet, vérlisztet, szarulliszt-chilisalótromot és Thomassalakat szavatolt belérték mellett, nemkülönben örölt sertés-trágyát, trágyafoszt, réz- és vasgálicot a legolcsóbb árakon.

Minták és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Levelezések intézendők:

BUDAPEST, V. ker., Nádor-utca 23. szám.

31,128. számhoz.

Birtok-bérleti hirdetmény.

A magyar vallásalap sajlódi uradalmának a borsodvármegyei Alsó-Zsolca község határában fekvő Simárd pusztai 576⁸⁰⁰/₁₂₀₀ holdas földbirtoka, melyből 1) tanyahely és szérűskert 5¹⁰⁰⁷/₁₂₀₀ hold, 2) szántó-föld, 33¹⁹⁴⁴/₁₂₀₀ hold, 3) rét 125⁸⁰⁹/₁₂₀₀ hold, 4) legelő 94⁹⁶⁸/₁₂₀₀ hold, 5) egyebek (utak stb.) 18⁶⁷²/₁₂₀₀ hold; a rajta levő gazdasági épületekkel együtt alulírott miniszterium VIII. ügyosztályában 1893. évi október hó 25-én tartandó zárt ajánlati verseny útján 1894. évi október 1-jétől kezdve 25 évre haszonbérbe fogván adatni, a bérelni kívánók felhívának, hogy 50 kros helyeggel és 600 frt bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat a fent kitett nap délelőtti 10 óráig az alulírott miniszterium segédhivatalainak igazgatójánál nyujtsák be.

A részletes haszonbérleti feltételek a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál és a közalapítv. ispánságnál Sajóládon a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapest, 1893. augusztus 14-én.

A vallás- és közokt. m. kir. ministerium.

SZIVATTYÚK minden neme házi és nyilvános czélokra a mezőgazdaság, építkezés és iparnál.

Ujdonság! a BOWER-BARFF-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint,

inoxydált szivattyúk rozsa ellen védve.

W. GARVENS Wien, Schwarzenbergstrasse 6. I., Wallfischgasse 14.

MÉRLEGEK, legujabb javított rendszerű tizedes, százados és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra.

Embermérlegek, mérlegek házi használatra mérlegek,

Commandit-társaság szivattyú- és mérleggyártásra.

Schwarzenbergstrasse 6.

I., Wallfischgasse 14.

Első és legrégibb gyógykészítmény-telep Ausztriában.

Kwizda Ferencz János,

osztrák-magyar cs. és k. és román kir. adv. szállító ker. gyógyszerháza, Korneuburgban, Bécs mellett.

Alapítási év 1853.

Kitüntetve 2 arany és 13 ezüst éremmel, 9 díszokm. és elismeréssel.

Kwizda-féle Restitutionsfluid

mosóvíz lovaknak.

Egy palaezkkal frt 1.40 o. é.

Kwizda-féle korneuburgi marha-táppor

lovak, szarvasmarha és juhok számára.

Egy dobozzal 70 kr., fél dobozzal 35 kr.

Kwizda-féle erőtáplálék lovak- és szarvasmarhának.

1 dobozzal, 4 5 tápadaggal, 30 kr.; ládika a 50 tápadaggal, 3 frt; ládika, a 100 tápadaggal, 6 frt

Kwizda-féle pataragasz, mesterséges pataszaru, 1 rúd 80 kr.

Kwizda-féle patakenőcs, érdes és töredezett patákra, 1 szel. a 400 grm., frt 1.25.

Kwizda féle Kresolinbalzsam, antiseptikus és patafentartó szer, 1 szel., a 500 grm., frt 1.10.

Kwizda-féle baromfi-por, eleséget-pótlék és óvszer, 1 dobozzal 50 kr.

Kwizda-féle sertés-por, a hizás elősegítésére s óvszerül. Kis doboz 63 kr., nagy doboz frt 1.26.

Kwizda-féle nyeregzsappan, a nyereg és szajszerzőm tisztogatása és fentartására. 1 szelenczével 1 forint o. é.

Tessék a fönnebbi védjegyre ügyelni s határozottan Kwizda-féle készítményeket kérni. Valódi minőségben gyógyszerházakban és droguistáknál kapható. (IV.)

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társaság Budapesten, készít:

A) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.

Speciálitásai:

B) Kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zúzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmászathoz mind pedig a parasztra örleshez s egész malomberendezések.

Facsiszoláshoz, papir- és cellulóza gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világítás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotációs dynamométerek. Aczélöntés.

55

Magy. kir. államvasutak.
119185. sz.

Magyarországgal való Elbaátrakodási forgalom.
Uj díjszabás életbeléptetése.

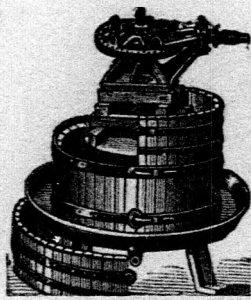
Fenti forgalomban f. évi szeptember hó 1-én új díjszabás (II. rész) lép életbe, mely osztláru — valamit rovatolás és vissztérítés (Hamburg-ill. Belgium, Hollandia és Franciaországgal való forgalomban) úján alkalmazandó kivételes díjszabásokat tartalmaz.

Ezen új díjszabás által a Magyarország-Lanbe és Magyarország-Drezda-Elbarakparttal való forgalomban 1885. évi szeptember hó 1-től érvényben állott díjszabások pótlékaikkal együtt hatályon kívül helyeztetnek. Ezen új díjszabás egyes viszonylatokban díjemeléseket foglal magában, melyek azonban csak f. é. október hó 1-vel lépnek érvénybe.

E díjszabás a részes vasutagzatóságoknál 1 frt — 1.70 márka megszerezhető. Budapest, 1893. augusztus hóban.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága,
a részes vasutak nevében is.

Szőlő- és gyümölcs-sajtók

legújabb és legjelesebb szerkezettel. Eredeti gyártmányok folyton működő kettős-nyomószerszerkezettel és nyomó-erő szabályozóval. Kezesség a legnagyobb munkaképességért, mely 20 százalékkal nagyobb minden egyéb sajtónál.

Szőlő- és gyümölcs-zuzók.

Teljes szüretelő berendezések. Gyümölcslé-sajtók, boggyó-zuzók gyümölcslé készítésére. Aszaló-készülékek gyümölcs- és főzések számára. Legújabb önműködő szabadalmazott szőlővesztesz- és növény-permetező „Syphonia”. E gépek különlegességét yanánt készülnek

MAYFARTH PH. és TÁRSA gazdasági gépgyárában
Bécs, II., Taborstrasse 76. szám.

Árjegyzékek ingyen. — Képviselők felvételnek. — Óvakodjunk utánzatoktól!

Gazdáknak különös figyelmébe!

A behordási és eséplési időnyre adok vízmentes takaróponyát kölcsön-bérlésbe és pedig oly jutányos feltételek mellett, hogy a saját ponyvák megvétele ezután egészen fölösleges. Előjegyzések már most elfogadhatók.

Ugyanígy új, egy- és többzör használt gabonás zsákok, ugyszintén új és használt ponyvák, fehér, fekete vagy sárgák, csodálatos olcsó áron kaphatók. Repceponyvak rézgyűrűkkel 3 fjt 20 és 4 fjt 50 kr-ért

NAGEL ADOLF-nál

Budapest, Arany János-utca 10. szám.

Singer, Zweig & Co.

Wien, IX/I., Lichtensteinstrasse 59,
(saját házában.)

Concentrált marhatrágya

egyedüli elárúsítása,

legjobb s legolcsóbb trágyaszertartalmának jótállása mellett **temesvári** és **aradi** kizárólagosan szabadalmazott gyárakból. Mindennemű mesterséges trágyaszerek raktára u. m.: **Superphosphát, csontliszt stb.**

Lóárverés.

Folyó év szeptember hó 22., 23. és 25-én alulírott katonai hatóság által Budapesten, az új-épület laktanya nagy udvarában körülbelül 270 darab kisorolt ló fog azonnali készpénzfizetés mellett árverés útján eladatni.

Az árverés mindenkor reggeli 9 órakor veendő kezdetét.

A III. rendfokozat és a vételár magassága után lerovandó bélyegilletéket a vásárló a vásárlási összeg lefizetése mellett tartozik fedezni.

A cs. és kir. 4. számú szekeresz-divisió parancsnoksága.

Cs. kir. szabadalmazott

Műtrágya

u. m.: oldott csontliszt, superfoszfátot, csontliszt és csontszénből biztos eredményre járó trágyakeverék, fullasztott szaruliszt, vérliszt, chilisalétrom, kalitrágya továbbá

Takaromány-mész

tisztított praecipitált phosphorsavas mész csontból készítve

marhatakarományhoz keverés czéljából

szállít legjobb minőségben és legolcsóbb gyári áron

DAVIDOVSKY ÉS BRUCKNER

mútrágyagyár Sierndorfban, Stockerau mellett

Központi iroda: Bécs, II., Novaragasse 42.

Szabadalmazott új találmányu kettős működésű

VIKTORIA termény-rosta,

mely a budapesti magyar kir. Jó-zsef-műegyetem gépkeszítő-állomáson újabban rendezett nyilvános próba alkalmával ajánlati bírálaton lett kiténtetve. Zajtalan könnyű járással tisztít, választ és osztályoz úgy durva garmadát, valamint egyéb terményt és fűmagvakat is, 60—130 frtig, 8 nagyságban gyártatik.

15 kiállításán elsőrangú érmekekkel lett kiténtetve.

Mintegy 500 darab van már forgalomban.

Árjegyzék és bizonylatokkal szolgál hérmentve

LESZIN MIKSA

gazd. gépgyára MISKOLCZON,

hol mindenféle gazd. gépek raktáron tartatnak.

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyitermékek gyára. KRAMER J.

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomas-salak, egeresi trágyafosz, chilisalétrom és egyéb különleges műtrágya-termékeit szavatolt tartalom mellett.

A t. gazdaközönségnek rendelkezésére áll a gyár vegyészeti laboratoriuma is, mely vegyi vizsgálat nyomán megállapítja és javaslatba hozza az alkalmas műtrágyát. Ily vegyi vizsgálatokat a gyár díjmentesen eszközöl, szükséges hozzá 5 kiló talajminta és megjelölése annak, mi fog azon talajba vettetni. — Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál a gyár központi irodája:

Budapest, V. ker., Dorottya-utca 9. sz.

a hová a levelek és megrendelések intézendők.

KUHNE E.

gazdasági gépgyára MOSONBAN

(alakult 1856)

Főraktár: Budapest, VI. ker., Váci-körút 21.

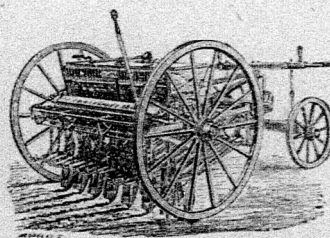
Ajánlja általán elismert és kedvelt

HUNGÁRIA DRILL

sorvetőgépeit, eddig több mint 13.000 példányban elterjedve.

„JUBILEUM DRILL”

sorvetőit, könnyebbek és olcsóbbak, mint a fentebbiek.

Szörvavetőgépek.

Sack-féle ekék.

Kitűnő 2 és 3 vasú ekék.

Laacke-féle híres rét-és szántóföldboronák.

Uj. „Duplex”-boronák a talaj legfinomabb megmunkálására.

Hengerek, rosták, konkolyválasztók.

Uj. Szelelő magtár-rosta 33 fjt.

Szeckavágók, répvágók és zúzó.

Uj. Ventzky-féle takarmány-füllesztők.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

122838/CIH. szám.

Magyar adriai vasuti kötelék.

Hirdetmény.

(Faküldemények díj-számítása.)

A magyar királyi állam vasutak és az üzemiükben álló helyi érdekű vasutaknak úgy mint Fiumével, Triesttel való forgalmában is szállítandó és a „C” osztályba vagy a 2-ik külön díjszabásba tartozó fennálló díjszámítási határozatok akkora módosítottak, hogy a szállítási díj nem a rendelkezésre bocsátott kocsi raksulya, hanem a rakomány ténylege: sulya, de fuvarlevél- és kocsinkint 10000 kg után lesz számítandó, mi mellett a 6,3 méternél hosszabb tárgyakra fennálló egyéb díjszámítási határozatok változatlanul maradnak.

Azon keményfa-küldemények, melyekre nézve a kocsi raksulya szerinti díjszámítás esetleg fenn fog tartatni, később fognak megállapítottatni. A részes vasutak nevében: Magy. kir. államvasutak.

Seb. Kneipp

Kathreiner Kneipp-féle Maláta-Kávéja babkávészettel.

E kávé ama utól nem ért előnyt nyújtja, hogy a nem vegyített vagy pótlékkal kevert babkávészettel sokkal jobb ízű, a mellett egészségesebb és táplálóbb kávét lehet készíteni. Felülmúlhatlan mint pótlék az eredeti babkávészettel.

Kiválóan ajánlatos nők gyermekek és betegek számára

Utánzások gondosan kerülendők.

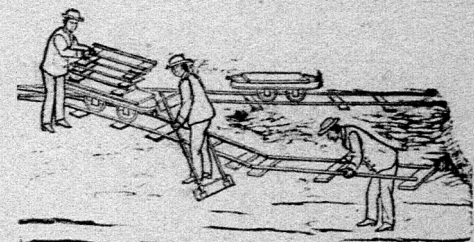
Mindenütt kapható.

1/2 kiló á 25. kr.

Lapunk bekötési táblái kiadóhivatalunkban kapható.

Ára 1 fjt 20 kr.

Roessemann és Kühnemann Budapest, külső váczi-ut 1.

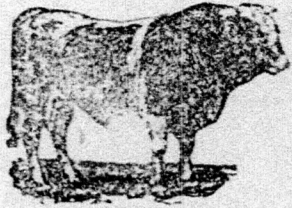
Szállítható és szilárd

VASUTAK

gyára, ipari-, erdészeti- és mezőgazdasági célokra.

Koppel Arthur rendszere szerint.

Számos kiállításán többszörösen kiténtetve. Szállít: vágányokat, váltókat, fordítókorongokat, billenőkocsikat, téglakocsikat, fa- és egyéb szállításra alkalmas kocsik a legkötőbb szerkezettel. Tervek és költségvetések ingyen.

Angolhus- valamint gyapjas tenyész-kosok. Poland-China hasas koczák és malaczkok. Mecklenburgi malaczkok istállómban Huszár-utca 10. szám, megtekinthetők.

Teheneket szállítok:

Borzderes hegyi	kis fajtát.	175	frtjával
	„ közép „	190	„
	„ nagy „	220	„
Simmenthali	nagy fajtát	500	„
	„ közép „	350	„
Évesborjúkat		190	„

PICK OSWALD

BUDAPEST, VII., Huszár-utca 10. szám.

2341. szám.

Jelentés.

A «Közlelek» 69. számában megjelent, s a kenyér és zabnak a csász. és kir. 5-ik hadtest kerületében fekvő katonai állomások részére bérlet utjan való beszerzésére vonatkozó nyilvános árlejtési hirdetésre, ezennel figyelmeztetik.

Pozsony, 1893. augusztus 19.

A csász. és kir. 5-ik hadtest hadbiztossága.

4775. szám.

Gabona-bevásárlás.

Vásároltatni fog:

Mentésen a katonai élelmezési (fő)raktárnál		1893. évi				1894. évi					
		szeptember	október	november	december	január	február	márczius	április	május	
Temesvárott	19k helyek a várbán	—	—	—	—	—	—	500	—	550	
	gyárvárosban	—	—	1000	1000	1000	500	1000	500	900	
Arad	19k helyek a várbán	—	1000	500	500	500	500	500	500	400	
	19k hely Kis Szt.-Miklóson	2000	1100	400	300	300	300	—	—	—	
Szegeden	—	—	—	—	—	—	—	380	—	—	
	—	—	—	—	200	400	400	400	400	400	
Nagyváradon	Kepesrák hely	—	—	—	—	300	350	—	—	—	
	—	—	—	—	1000	800	500	300	150	—	
		—	—	—	—	1000	2000	1500	1000	1000	500

Csakis minta után vásároltatik. Minden eladási ajánlattal két lepecsételt minta — az ajánlott gabonaneműk két-két kilogrammját tartalmazva — nyújtandó be. Az 50 kros bélyeggel ellátott levélileg tett eladási ajánlatoknak 1893. évi szeptember hó 12-dik napjának délelőtti 10 óráig a 7. hadtest hadbiztosságánál Temesvárott kell beérkezniök.

A bevásárlás, kereskedelmi szokvány szerint, kötvényileg a hadbiztosságnál, azután a Temesvári, Aradi, Szegedi, Nagyvárad és Debreczeni élelmezési raktáraknál betekintés végett fekvő, Temesvárott 1893. évi augusztus hó 6-áról keltzett szokványfüzet alapján törtéendő.

Temesvárott, 1893. évi augusztus hó 6-án.

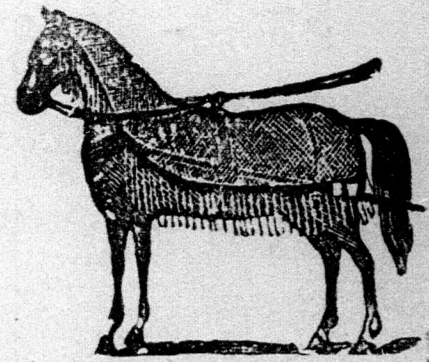
A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága.

Mindennemü gazdasági kötélárukat,

u. m.: löistráng, kötőfék, rudalókötél, kévekötőszinórok, dohányzsineget, gabnászakokat, takaró- és vízmentes ponyvákat, valamint

különlegességeket

kocsizó lóhálók, tornaszerek és függő ágyakból legjutányosabban ajánlanak

BLEIER és WEISZ

kötélgyárosok

BUDAPEST Károly-körut 1. sz. alatt (a Kerepesi-ut sarkán).

Arjegyzékkel kívánatra szívesen szolgálunk.

Üzlet-áthelyezés!

Schember C. és fiai

mérleg-gyári raktára

Andrássy-ut 15. sz. alá helyeztetett át.

4210. szám.

Értesítvény.

A cs. és kir. 6. hadtest-biztosságnál Kassán 1893. szeptember hó 7-én, csütörtökön a kassai allomásra még 1893. évre szükségelt

1120 mm. rozs bevásárlása iránti ajánlatok átvételnek.

A közelebbi feltételek a hirdetményekből és az alulírott élelmezési raktárnál kapható szokványfüzetekből — mely 8 kreit megvehető — tudhatók meg.

Kassa, 1893. augusztus hó 20-án.

A cs. és kir. katonai élelmezési raktár Kassán.

768/893. tiszti sz.

! Tenyésztők figyelmébe!

Tiszta-vérű

magyar gulya eladás.

Az eszterházai hercegi kerületi tisztartóság részéről közhírré tételik, hogy a főméltóság Esterházy hercegség tulajdonát képező — szigorú kiváltsággal tenyésztett tiszta-vérű magyar gulya állománya, birtokbérbeadás folytán nyilvános árverés útján eladóvá

válík és pedig:

- 1 darab 5 éves tenyészképes bika,
- 52 „ tenyészképes vemhes tehen,
- 10 „ három éves üsző,
- 10 „ ket éves üsző,
- 5 „ egy éves üsző,
- 10 „ egy és fél éves ökörtinó,
- 7 „ egy éves ökörtinó,
- 4 „ fél éves ökörtinó,
- 1 „ 2 éves tenyészképes bika,
- 4 „ egy éves bika,
- 21 „ üszőborjú
- 22 „ bikaborjú és az árverés napjáig származható borjú;

összesen 147 darab.

Az árverés napja f. évi szeptember hó 14-kére tüzetik ki; mely napon délelőtti 10 órakor fog az árverés megkezdetni. Venni szándékozók kéretnek a jelzett napon alulírott tisztartóság hivatalos helyiségében megjelenni, a hol esetleges felvilágosítások az árverés napján vagy megelőzőleg nyerhetők.

Vasutállomás Fertő Szent-Miklós-Eszterháza (Sopronmegye), hol az árverezés napján reggel érkező vonatoknál kocsikról gondoskodva lesz. Kelt Eszterháza, 1893. augusztus 20-án.

Főméltóság Esterházy hercegi kerületi tisztartósága.

Arverési hirdetemény,

folyó év szeptember hó 26 án és a következő napokon Kassán mintegy

200 kimustrált szolgáló ló

kézpénzfizetés mellett el fog adatni. Az eladás naponta reggeli 7 órakor veszi kezdetét.

A cs. és k. 6-ik vonatosztály kezelő-bizottsága.

Tökéletes fertőtlenítés! Teljesen szagtalan!
Önműködő tözegszóró-closettek.
 Belföldi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyékszékek mindenféle tetszetős alakban. Árnyékszékberendezések kórházak, iaktanyák, iskolák, szállodák, iparvállalatok stb. részére.

Fertőtlenítő és szagtalanító tözegpor!
 Tözegafom! Mindennemű tözeggyártmány nagy raktára.

Különlegesség:
 emberi és városi hulladékok ipari- és gazdasági értékesítése. Várostitisztítási- és elfuvarozási vállalatok szervezése.

Mütrágyagyártás. Részletes tervekkel és költségvetésekkel szívesen szolgál az igazgatóság.

Magyar tüdő- és mütrágya- ipar részvénytársaság.
 Igazgatóság: Budapest, V. ker. Mátyás-utca 4. sz.

Magy. kir. államvasutak. 118543/CII. szám.

Hirdetemény.

Keletnémet-magyar vasuti kötélek, Nyugotnémet-osztr.-magyar-vasuti kötélek, Szász-magyar-vasuti kötélek, Rajnavidék-westfáliai osztr.-magyar-vasuti kötélek.

A fentnevezett kötéleki forgalmakban malata-küldeményekre nézve f. é. október hó 1-től nem a gabona stb. küldeményekre érvényes díjtételek, hanem az illető díj-szabásokban olajmagvak stb. küldeményekre nézve foglalt díjtételek fognak alkalmaztatni.

Budapest, 1893 aug. hó.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága, a többi rész vasutak nevében is.

Oszi vetés alá

Légen szárított:

„Konzervált hizó marhatrágyát“

porrá őrölt állapotban, valamint tégladarabban (a lá rinfusa)

66%-nál több szerves anyaggal megfelelő mennyiségű légeny (nitrogén), foszforsav és kálitartalomnak jótállása mellett, legolcsóbban ajánl a „Nagyvárad Mütrágyagyár Részvénytársaság” Nagyváradon. Kivánatra ismertető könyvecskék és minták bérmentesen küldetnek. Szállítások pontosan és bármily mennyiségben eszközöltetnek.

Eladó szőlőveszszó.

Az orsz. magy. gazd egyesület istvántelki immunis homoktalajú szőlőjéből a következő amerikai szőlőveszszók eladók:

Gyökeres vesszők:

Riparia Sauvage	30,000 drb	ára ezerenként	25	frt.
Vitis Solonis	400	»	»	30
Vialla	3,000	»	»	30
Herbemont	500	»	»	30
Jacquez	500	»	»	30

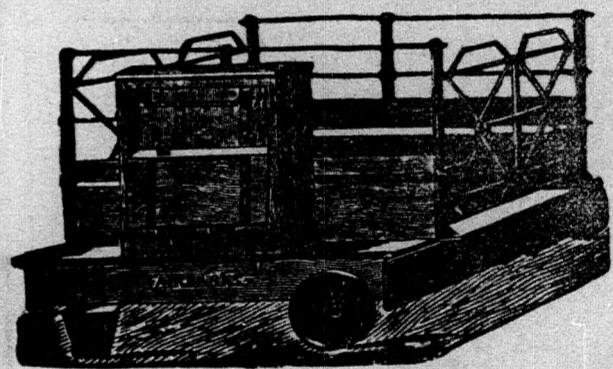
Sima vesszők:

			I. oszt.	II. oszt.
Riparia Sauvage	65,000 drb	ára ezerenként	10	5
» Tomentosa	6,500	»	20	10
» Portalis	3,000	»	20	10
York-Madeira	5,000	»	20	10
Vitis Solonis	3,000	»	20	10
Jacquez	5,500	»	20	10
Herbemont	7,000	»	15	10
Vialla	4,000	»	15	10
Canada	3,000	»	20	10
Luisiana	700	»	20	10
Cunningham	700	»	20	10

Oltványok

5,000 drb, válogatott csemege fajokból Riparia Sauvageba oltva, gyökereztetve. Ára ezerenként 130 frt.

Megrendelések intézendők az Országos magyar gazdasági egyesület igazgatóságához, Budapest (Köztelek.) Az elszállítás akár most ősszel, akár jövő tavasszal történhetik. A megrendelésnél a veszszó fele ára előre beküldendő, a hátra maradt rész utánvétellel szedetik be. Csomagolásért és vasutra szállításért ezerenként 1 frt számítatik.

FAIRBANKS MÉRLEGEK

a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolósúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésüknél fogva ugy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

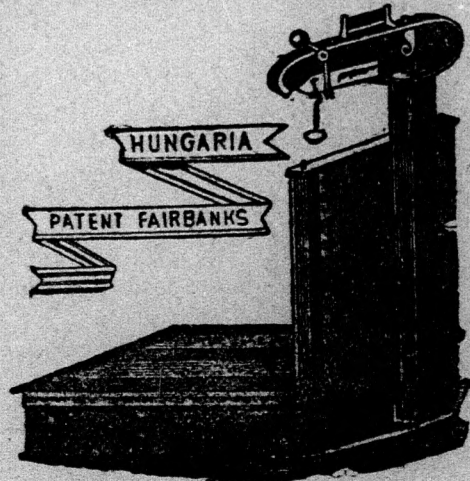
célszerű és a célnak megfelelő szerkezetüknél fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánhatjuk.

A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak. — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-ut 12, címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítás-sal szintén központi irodánk szolgál.

Osztrák-magyar FAIRBANKS-TÁRSASÁG mérleg- és gépgyár

JOHN BLOCK

Budapest, Andrassy-út 12. — Gyár: Ujpest.

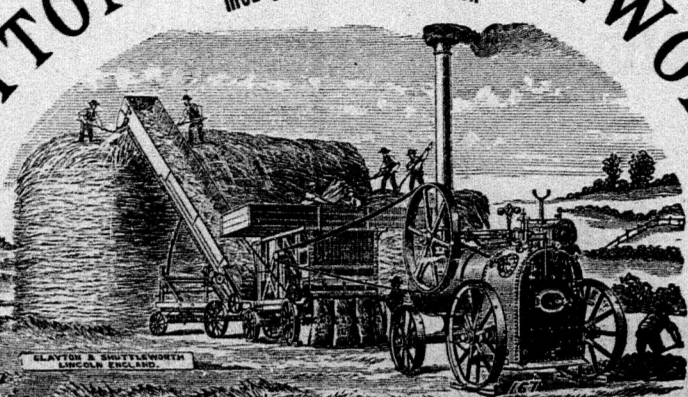

Legújabb szerkezetű
gőzmozdonyok
2 1/2 lóerőtől—30 lóerőig
fa-, szén- és szalma-fűtésre

Egy- és többvasu, valamint egyete-
mes acél-ekék, **Universal-** és
Columbia-Drill könnyű sorvető-
gépek,
szórvetető-gépek.

Egyetemes eke.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
mezőgazdasági gépgyárosok

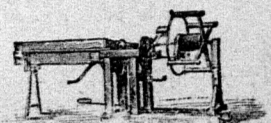
Legújabb szerkezetű
gőzcséplő-gépek
kettős szalmarázókkal és megnagyobbított
rostákkal.

Kazalozók.

Mindennemű gazdasági-gépek és esz-
közök a legjobb és legkitűnőbb kiállí-
tásban a legjutányosabb áron.

Árjegyzékek
kivánatra in-
gyen és bér-
mentve.

Szalma-kötelet fonó-gép

Főraktára Budapest, váczi-körút 63. sz.

Mindenütt legmagasabb díjakkal kitüntetve.

FISCHER ÉS HEIDLBERG
vegyészeti gyár

Budapesten. Iroda: Arany János-utca 25.
Fertőtelenítő szerek nagybani gyártása.

Karbololeum dióbarna feteitő szer, melynek használata által mindennemű
fa elpusztíthatlan tartósságot nyer.

Creolinum és annak faji száj- és körömfájás ellen, valamint orvosi és házi
czielokra leghathatósabb fertőtlenítő szer.

Kátrányfestékek mindenféle színben zsindeletetők, bádog-, vas- és fatár-
gyak mázú lására.

Kőfedéllemez olcsó, tartós és tűzbiztos fedési anyag gazdasági épületek
számára.

Faczementtetők sok évi jótállással.

➡ Árjegyzékek és utasítások ingyen és bérmentve. ➡

Clichéket

hirdetések, árjegyzékek, könyvek, szak- és hírlap, egyálta-
lán mindennemű nyomtatvány képes kiállítása számára,
legjobb kivitelben és legolcsóbb áron elvállal és készít

FISCHER LIPÓT
chemigrafiai műintézete

Budapesten, IV. ker., Ujvilág-utca 10.
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Rövidített levél vagy sürgőnyczim: **GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST.**

ELSŐ MAGYAR

Gazdasági Gépgyár részvény-társulat
BUDAPESTEN.
Gyártelep: Külső váczi-ut 7. szám.

Ki mint vet:

úgy arat.

Minden gazda, aki a legelőnyösebb szerkezetű **vetőgépek** beszerzése iránt érdeklődik, kimerítő felvilágo-
sítást nyerhet gyárunk igazgatóságánál.

Terjedelmes árjegyzékkel a gazdaság **összes ágazatában** szükségilendő gépezetekről díjmentesen szolgálunk.

Csák mezőgazdák és a szakirodalom termé-
nyel, továbbá állást keresők és adók hirdeté-
nyei vétetnek fel e kedvezményes rovatban.

KIS HIRDETÉSEK.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden
szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlé-
sénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték

Csák oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélblyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állások.

Gazdasági irnok.

Gróf Wimpffen Simon Tolna-
megyében fekvő simontornyai
uradalmában gazdasági irnoki
állomás azonnal betöltendő;
kérvény s bizonyítványok egy-
szerű másolata a fejedelmi
rcsi uradalom igazgatóságá-
hoz intézendők. Gazdasági
tanintézet sikeres végzése s
német nyelvbéli jártasság
kívánatik. 2149

Két gazdasági irnok.

gazdasági intézetet végeztek,
kik a német nyelvet szóban
és írásban is bírják, felvétet-
nek nagyobb uradalomba;
évi fizetés 500 frt készpénz,
21 úrmeter hasábfá, 6 kgr
gyertyapénz, 100 frt iroda-
átlány és szabad lakás.
Folyamodványok, bizonyítvá-
nyok másolataival a kiadó-
hivatalba küldendők. Mindkét
állás azonnal el is foglaltat.
2153

Erdőőr kerestetik azonnali
esetleg november 1-sőre be-
lépésre, ki az erdei kezelésre
alkalmas és a vadászatban
járatos. Közelebbi megtudható
Füzön Komárommegyében
ngs Steiger Gyula ur gazda-
ságánál. 2162

Gazdasági irnok.

Mélt. Lévy Henrik ur táp-
lányi uradalmában (posta
Győr) irnoki állomás azonnal
betöltendő; kérvények bizo-
nyítványmásolattal fenti inté-
zéshez küldendők. Évi fizet-
és 180 frt és ellátás.
2165

Főerdész kerestetik,

ki a magyar és német nyelvet
tökéletesen bírja, tótul beszél
s a magyar erdőtervények
36 §-ában előírt képzettség-
gel bír, nős, erőteljes s lova-
golni tud. Óvadék 500 frt;
magyar és német nyelven írt
kérvények, bizonyítványaik-
nak másolataival, melyek
vissza nem adatnak, eddigi
tevékenységük és járulékaik
megjelölésével intézzék ezen
lap kiadóhivatalához.
2134

Egy 500 holdas alföldi gaz-
daságban **felügyelő**
gazda azonnali belépéssel
alkalmaztatik. Ezen állásra
csakis katonaságot kiszolgált
éltesebb családok egyének
alkalmaztatnak. Biztosítékot
nyújtó egyén előnyben része-
sül. Személyes jelentkezés
megkívánatik. Az évi fizetés
összesen 500 frt. Czim e
lap kiadóhivatalánál.
2164

Allást keresők.

Kertész, nőtlen, 48 éves, a
kertészet minden ágában jár-
tas, vidékre állást keres.
Czim a kiadóhivatalban.
2101

Ispáni vagy segédtszti állo-
mást keres október 1-re 30
éves nős, gazdasági tanintéze-
tet és földmives-iskolát vég-
zett a gazdaság minden ágá-
ban és könyvvitelben jártas
3 1/4 évi gyakorlattal bír
egyrén; jelenleg nagyobb
uradalomban mint kisegítő
irnok alkalmaztatik.
2101

**A magyar gazdatisz-
tek és erdészek segély-
egyesülete** (Budapest Köz-
telek) felkéri a földbirtokos
és bérlő urakat, hogy az
esetben, ha gazdatisztre van
szükségük az egyesülethez for-
dulni sziveskedjenek, hol szá-
mos állást kereső van elő-
jegyezve. A közvetítés díj-
mentes. Megkeresések az
egyesület irodájába inté-
zendők. 2032

Jószágkezelőnek

ajánlkozik óvári gazdasági
akadémiát jeles sikerrel vég-
zett 16 évi gyakorlattal bíró
keresztény nős gazdatiszt, ki
jelenleg 5000 holdas urada-
mat önállóan kezel, jelenlegi
állását január 1-én bérbeadás
miatt hagyja el, s működésé-
ről kitűnő bizonyítványa van.
Szives megkeresések uradal-
mi intéző alatt a kiadóhiva-
talba kéretnek.
2138

Gazdatisztnak vagy na- gyobb gazdaságba segéd- tisztnak ajánlkozik

25 éves izr. vallásu a gazda-
ság minden ágában jártas, jó
családból való fiatalember, ki
nagyobb gazdaságokban több
évig működött, jelenleg pedig
a diószegi-czukorgyár uradal-
mában mint segédtsizt van
alkalmazva. Czime: **Kiszner**
Zsigmond Pa-Födemes per
Diószeg Pozsony-megye.
2163

Kulcsári vagy felügyelői
állást keres egy jelenleg
nagyobb uradalomban hasonló
minőségben alkalmazásban
lévő nős, gyermektelen egyén,
ki kitűnő bizonyítványokkal
rendelkezik. Czim a kiadó-
hivatalban. 2166

Magyar-óvári gazdasz, ki az
akadémiát jó sikerrel végezte,
jogot is hallgatott s katonai
kötelezettségén már túl van,
gyakorlati ismeretei is van-
nak, megfelelő állást keres
valamely uradalomban. Szives
ajánlatokat kér «Óvári gaz-
dasz» czimen e lap kiadó-
hivatalába küldeni.
2142

Egy 24 éves gazdasz, római
kath vallásu, beszéli a magyar,
román s német nyelvet, ki a
csákovári m. kir. földmives-
iskolát 1888-ban jeles ered-
ményrel elvégezte, 5 évi
praxissal rendelkezik, jelenleg
egy bánáti 1000 holdas bir-
tokot önállóan vezet, mely
állását birtokváltozás miatt
őhajítja változtatni. Szerény
feltételek mellett elfogad se-
gédtsizti vagy ispáni állást.
Szives megkeresések B. J.
jegy alatt a kiadóhivatalba
kéretnek.
2146

Földbirtok.

Közvetlen vasuti állomások
mellett, a fővárostól a vasuton
két és fél órányi távolságra
8000 hold szántó és rét,
továbbá 17,000 hold erdei
legelő akár egy részben,
akár apróbb részekben, ha-
szonbérbe adandó. Tudakozó-
dás a Magyar Mezőgazdák
Szövetkezeténél Budapest.
alkotmány-utca 31.
2137

Békésmegyében, vasutól 1/2
órányira egy tagban lévő,
gazdasági épületekkel ellátott,
234 holdas **földbirtok** folyó
évi október 1-től több évre
bérbeadó. Ugyanott **tarló**
és **őszi legelő kiadó**.
Tudakozódhatni a kiadóhiva-
talban S. J. jegy alatt.
2130

Állatok.

**Simmenthali tehe-
nek** 8 drb számfeltti,
üsző borjú 4 drb, hágó
képes **bikák** vannak el-
adók a concóhúti tehenészet-
ben u. p. **Ács**.
2055

Juh-eladás.

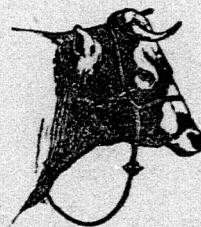
Fésüs nyáj, mely áll:
370 drb anyajuh,
180 » apácza,
180 » 2 éves ürüből eladó.
Bővebb felvilágosítást nyújt
a tulajdonos: Bisitz Arthur
Pa-Fogacs u. p. Bocsonád
(Hevesmegye) vasutállomás
Ludas. 2151

Hertelendy Ferencz leszenze-
tomaji gazdaságában **eladó**
6 drb 1 1/2 éves hágóképes
bika; két tiszta berni, há-
rom berni-simmenthali keresz-
tés, 1 allgaui. Árúk 180
frttól 250 frtig. Vasutállomás
helyben. A bikák a sümegei
gazdasági kiállításon az első
díjjal, arany díszoklevéllel
lettek kitüntetve. 2156

Eladó 2 darab 22 hónapos
telivér **oberinmthali**
hágóképes bika. Le-
velek Lubiczek Pál uradalmi
kasznárhoz Pázmánd (Fejér-
megye) intézendők, vasutállo-
más Nyek, hova értesítés ese-
tén kocsii küldetik.
2131

Luft Károly-féle
szarvasmarha **kötőfékek**,
mindennemű gazdasági **kö-
télárúk** és dohányszinegek
elsőrendű bácskai szálkender-
ből, géptisztításhoz való kőz
és géptömésre való kender-
kaphatók, Luft Jusztinánál, Uj-
Verbászon. Az árak, daczára
a kiváló minőségnek, nem
nagyobbak a rendes keres-
kedelmi áruénál.
1761

Termények.

Eladó
100 métermázsza igen szép
montagnei rozsvetőmagnak;
a Jászapáti vasuti állomásra
feladva 7 frt métermázsza.
2158

Vegyesek.

FISCHER J.
szák gyári, raktárában
BUDAPEST
Nagy-korona-utca 18, szám,
**vizmentes ponyvák köl-
csön** kaphatók. Ugyanott új
és egyszer használatban volt
vizmentes ponyvák **jutányo-
san** kaphatók. **Repczepony-
vák** darabonként 3 forinttól
feljebb.
Budapest, 1893. augusztus
hó 23.
Az igazgatóság.
(Utánnomás nem díjaztatik.)

20 millió forint
kiadó
földbirtokokra
Magyarországon.

Tetszés szerinti időtartam.
Legmérsékeltébb kamatláb.
Kölcsön 3/4 értékig. Fizetés
készpénzben. Tényleges eset
és teherállás közlése kéretik
„Belgium alapítványítóke”
czimre »Galdmarkt S. 14.»
kiadóhivatalához **Berlinben**
felvilágosítások **díjmento-
san** adatnak.

„Vas-szántalp”
talalmánya előállítására és for-
galomba hozatalára Cselleng
Gyula gazdatiszt **társat**
keres. Ajánlatokat kér
czime alatt Mezőturra küldeni.
2154

M. kir. államvasutak.
119401/93. sz.

(A kincstári bélyegjeggyel
ellátott fuvarlevél,
másodpéldányok után a
dijszabás I. részében
megállapított felvételi
bélyegilleték felszámítá-
sának megszüntetése.)

Az árak átvételének el-
ismerésére szolgáló s a fel-
adó kívánságára kiszolgálta-
landó fuvarlevél-példányok
után, a mennyiben ezek kincs-
tári bélyegjeggyel már el-
látott fuvarlevél-másodpél-
dány-úrlapokon állittatnak ki,
a magyar és osztrák vasuta-
kon f. é. január hó 1-től érvé-
nyes dijszabás I. rész D. feje-
zete IX. szakaszában meg-
állapított 5 krnyi felvételi
bélyegilleték beszedését a m.
kir. államvasutak és az álta-
luk kezelt helyi érdekű vasu-
tak valamint a kir. szab.
pécs-barcsi vasut állomásain
további intézkedésig ezennel
megszüntetjük.

Hasonlóképen mellőztetni
fog a felvételi bélyegilleték
külön beszedése abban az
esetben is, midőn másod-
példány kiállítására 5 kros
kincstári bélyegjeggyel el-
látott fuvarlevél-úrlapok
használtatnak.

Miután azonban a régi fu-
varlevél-úrlapok használatára
vonatkozólag megállapított át-
meneti idő csak f. é. október
hó 1-ig terjed, figyelmeztet-
jük a szállító közönséget, hogy
a jelzett időponttól kezdve a
fuvarlevél-másodpéldányok ki-
állítására csakis az új mintájú
bélyeges kincstári másodpél-
dány-úrlapok lesznek hasz-
nálhatók.

Budapest, 1893. augusztus
hó 23.

Az igazgatóság.
(Utánnomás nem díjaztatik.)

Mérnök és szabadalmi
iroda

POMPÉRY ELEMÉR
okl. mérnök.
Törvényszéki legjegyzett cég.
BUDAPEST

kerepesti-ut 34. szám.
Elvállal vasuti nyomjelzé-
ket, területi felvételeket és
gazdasági felosztásokat.
Kieszközöl és értékesít szaba-
dalmaikat minden államban.
Miniszterileg ajánlva.

A m. kir. államvasutak
112973/93. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak
kezelése alatt álló nagyszeben-
vöröstoronyi és felek-fogarasi
h. é. vasutakon f. évi szeptem-
ber hó 1-én új áru dijszabás
lép életbe, mely az
ezen vasutakon jelenleg érvé-
nyben álló dijszabáshoz
képest több szállítási cikkek-
re nézve jelentékenyen leszáll-
ított díjtételeket tartalmaz.

Ezen dijszabás által, mely-
nek példányai a m. kir.
államvasutak dijszabási szak-
osztályában darabonként 30
krért kaphatók, — a nagy-
szeben-vöröstoronyi és felek-
fogarasi h. é. vasutakon a
megnyitás napjától érvényes
dijszabás (II. rész) hatályosa
kivül helyeztetik.
Budapest, 1893. augusztus
hóban.

Az igazgatóság.
Utánnomát nem díjaztatik.

M. kir. államvasutak.
100720/CII. szám.

Hirdetmény.

**Felső sziléziai-osztr.-
magy. közszé forgalom**
III-ik füzet.

A fenti forgalomban f. év
január hó 1-től érvényes
I. számú dijszabási pótlék
9-ik oldalán B) csoport alatt
a győr-sopron-ebenfurti vasut
alább felsorolt állomásaira
szóló csomóponti díjrészeket
f. év szeptember hó 1-től
következőképen felemeltet-
nek, u. m.:

Kismárton-Szárzavámnál 29
kg-ról 29,5 kgra 100 kg-ként.
Lajta-Ujfalunál 23 kg-ról
24 kgra 100 kg-ként.
Sopronnál 29 kg-ról 31 kgra
100 kg-ként.
Budapest, 1893. július hó.

A magy. kir. államvasu-
tak a részes vasutak
nevében.

Baltaczimet,
biborherét,
őszi borsót,
téli bükkönyt,
fehér mustárt,
legmagasabb áron
vásárol
MAUTNER ÖDÖN
magkereskedése
BUDAPEST
Andrássy-ut 23 sz.

Gőzszántás.

Az általános mindenütt bevált Fowler-féle eredeti Compound gőzke-mozdonyok és gőzszántási eszközök jelenleg általunk különböző nagyságban gyártatnak, úgy hogy bármily terjedelmű gazdaságok a legjobb gőzke-készülékekkel láthatók el. Egyhengeres gőzke-mozdonyokat kívánatra, mint eddig, szintén gyártunk.

Gyárunkból származó használt, de teljesen jó karba helyezett gőzke-gépezetek alkalmilag olcsón eladóak.

Legpontosabb kivitelre elvállaljuk a tőlünk vett gőzke-gépezetek javítását és az egyes alkatrészek pótszállítását.

Gőzkeink számai felett kitűnő elismerésekkel rendelkezünk. Katalógusok, árjegyzékekkel és gőzmivelést tárgyazó leírások kívánatra megküldetnek.

John Fowler & Co.

Budapest, V., váczi-körút 76. sz. a.

A kőolajfinomítógyár-részvénytársaság.

Igazgatóság: Budapesten, V., Zrinyi-utca 4. sz.

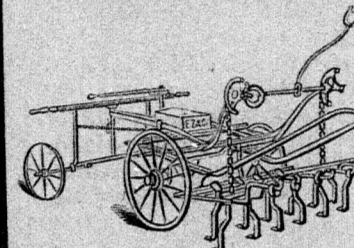
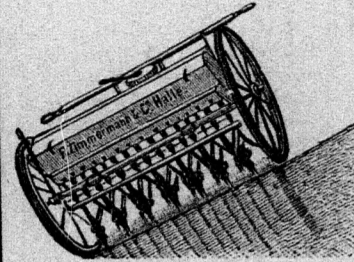
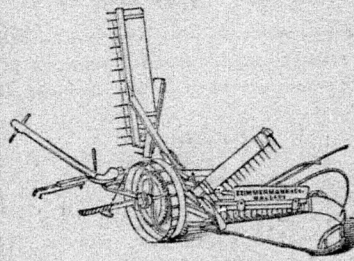
ajánlja fűmél gyárában készített elismert jó minőségű phosphor-savas

műtrágya-gyártmányait,

így mint: phosphorit-superphosphat és csontliszt-superphosphat

különböző feltételek mellett. Ismertető iratok kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

ZIMMERMANN & Co. Halle a/d Saale (Poroszország)

ajánlják az egész világon legelőnyösebben ismert mindennemű gazdasági gépeket, mint: különböző rendszerű és legkiválóbb szerkezetű kapáló gépeket takarmány- és cukor-répa, tengeri, repce és kalászosok kapálására, minden kívánt szélességben és minden sortávolságra beállítható. Fűkaszálo és Marokra arató gépeket kötött és laza talajra, nehezebb és könnyebb kivitelben. A könnyebb neme e gépeknek az 1892-ik évi nyiregyházi arató- és kaszáló-gépversenyen szerzett tapasztalatok figyelembe vételével készült és felülmúló könnyűség, egyszerűség, tartósság és olcsóság tekintetében minden e téren eddig létezőt. Csalamádé kaszálókat tavaly Nyiregyháza különösen kitűntetett kalászosok aratására is kitűnően használható. Könnyű és szilárdabb kivitelű lőgereblyét, különböző rendsz. szénaforgatót, műtrágya-szórót, lőherevető, szórva és sorbavető gépeket, szecskés és répvágót, darálót, zuzót, olajpogácsa-főrt, járgányokat, gőz- és járgányos cséplő-garnitúrákat stb. Gyárunk különlegességét azonban a kapáló és mindenekelőtt a sorvetőgépek képezik, mely téren ma a legelső helyet foglaljuk el, mert különösen sorvető-gépeink a tökéletesség növekedésének tekintetében és bármely más gyártmányt felülmúlnak, mindamellett nem drágábbak, sőt olcsóbbak más jóhírnevű cég gyártmányainál. Ait szab. hegyi sorvetőgépünk a „Superior” és szabad. hegyi sorvetőgépünk a „Halleusis”, melyek természetesen a sikon is kitűnők, hegynek fel és hegyről le, valamint lejtőn oldalt is minden regulator és állító-csavar nélkül egyetlen egy vető-tengelyvel egyformán vetnek minden magot a loherétől a lőbabig, a nélkül, hogy vetőkorongot vagy fogaskereket kicserélni kellene. Gépeink homokos vidékekre kívánatra oly csoroszlákkal láttatnak el, melyek a nedves gaz a szokásos csoroszlá-alaknál alig kikerülhető összehúzását és a vetőmagnak az ebből következő csomós lerakódását lehetetlenné teszik. Továbbá szabályozható gépeinknél egy fogással járás közben az is, hogy mennyire menjen a csoroszlá a földbe, mi kivált egyenlőtlen talajnál rendkívül fontos.

Legújabb nagy sikereink

1890. A bécsi nagy mezőgazdasági és erdészeti kiállítás alkalmával: Első díj: cs. kir. földmívelési miniszterium nagy arany államérem. 1890. Nagy gazdasági kiállítás Kolozsvár: Első díj: nagy ezüst érem. 1891. Néppünetpályával egybekötött nagy gazdasági kiállítás, Lincz (Duna) Első díj: nagy arany érem. 1891. Országos jubileum kiállítás, Prága: Első díj: nagy ezüst érem. 1891. A román kir. miniszterium részéről rendezett sorvetőgépek nagy versenye Herestren, Bukarest mellett: Első díj: nagy érem.

Árjegyzékkel és felvilágosítással ingyen és bérmentve szolgálunk.

LOUIS FEDOR Nyiregyháza czégünk egyedüli képviselője Magyarországon, ki fenti gépeket raktáron is tartja.

Megjelent FROMMER A. HERMANN utóda

Füzet:

V. Tükör-utca 5. szám.

BUDAPEST

Füzet:

VI. Andrassy-ut 1. szám.

őszi árjegyzéke, őszi vetendő magvakról, rózsákról, virághagymákról és diszfákról.

Vásárol mindennemű gazdasági magvakat a legmagasabb áron.

„HIBOURIN.”

Felette fontos mezőgazdák, iparosok, háztulajdonosok, gyárosoknak.

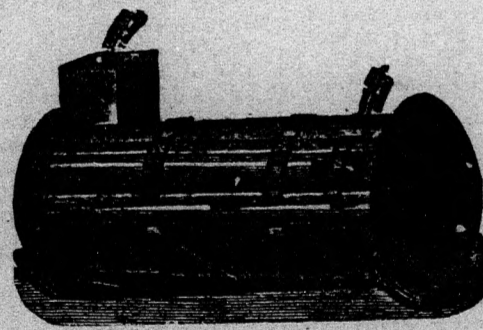
30 évi gyakorlat után sikerült a patkányok és egerek kiirtására oly szert feltalálnom, mely utasításaim szerint alkalmazva feltűnő és biztos eredményt ad. A szer chemiailag a patkányok falánk természetének megfelelőleg van összeállítva és mivel részükre nyálánkságot képez, azt maguk keresik fel. — Az eredmény oly bizonyos, hogy a hol személyesen vezetem az irtást, csak teljes siker után igényleg fizetést. De szeremet épen olyan biztos eredménnyel bárki is, szakember nélkül alkalmazhatja.

A szer biztos voltát kitűnő és hízogó bizonyítványaim igazolják. E szerből 25 dkgr. 1 frtért egy körülbelül 100 □-önyi térségre elég, ezen kiszámítás mérvadó nagyobb területekre nézve is. Kitűnő rovarporom 1 kilója 4 frtért kapható, legkisebb szállítható mennyiség 25 dkgr., helyben 5 dkgr.-tól feljebb is kiszolgáltatik. — Az ürgék, hősögök, mezei egerek irtására általam feltalált koczkaalaku biztos szer, mely egyszerűen kirakandó, a kgr. 4 frt, évekig eláll, 1 kgr. = 700 koczka. Nagyobb megrendelésekkel megfelelő árkedvezményt engedek.

vagyászati cikkek készítője RAABER ADOLF, Budapest, váczi-körút 31.

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. lóhere-tokászoló készüléke

minden cséplőgéphez alkalmazható. 25 százalékkal nagyobb munkaképesség mint bármely más készüléknél. Legkiválóbb szerkezet legolcsóbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál. Budapesten,

V. Külső váczi-ut 46. sz. a., volt Brogle-féle gyár.

A legfinomabb őszi- és téli posztót loden, chevrot, női-posztó, valamint posztót bármely czétra elismert legjobb és tartós minőségben és legkisebb mennyiségben magánosoknak utánvétellel szá lit

SCHWARZ MÓRICZ cs. és k.r. szab. szövés- és gyapjúru gyári raktára Zwittau (Brünn). Minta bérmentesen.

Legjobb minőségű tarlórépa-magot, őszi borsót, mustárt, biborherét és káposztarepczét ajánl MAUTHNER ÖDÖN magkereskedése

Budapesten, Andrassy-ut 23. sz.